

Univerzita Karlova v Praze

Právnická fakulta

Katedra občanského práva

EXEKUCE

Diplomová práce

Martin Zíma

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Tomáš Pohl

© 2010

Čestné prohlášení:

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracoval samostatně za použití zdrojů a literatury v ní uvedených.

V Praze dne:

Podpis:

Poděkování:

Rád bych na tomto místě poděkoval vedoucímu diplomové práce panu JUDr. Tomáši Pohlovi, za možnost zpracování tohoto tématu a za jeho ochotu při konzultacích.

1. Úvod	1
2. Obecný výklad k základním pojmům	3
2.1 Exekuce jako alternativa k soudnímu výkonu rozhodnutí.....	3
2.2 Soudní exekutor	5
2.2.1 Postavení a podmínky pro jmenování.....	5
2.2.2 Exekutorský úřad	6
2.2.3 Zaměstnanci exekutora	8
2.2.4 Zánik výkonu exekutorského úřadu.....	10
2.2.5 Exekutorská komora České republiky.....	10
2.2.6 Dohled nad činností exekutora	11
3. Předpoklady exekučního řízení	12
3.1 Prameny a zásady.....	12
3.2 Exekuční soud.....	13
3.3 Exekuční titul.....	14
3.3.1 Druhy exekučních titulů.....	14
3.3.2 Formální vykonatelnost	16
3.3.3 Materiální vykonatelnost	18
3.4 Návrh na nařízení exekuce.....	19
3.5 Žádost o pověření k provedení exekuce	22
4. Průběh exekučního řízení.....	23
4.1 Usnesení o nařízení exekuce.....	23
4.1.1 Náležitosti usnesení.....	23
4.1.2 Doručování usnesení.....	24
4.1.3 Zákaz nakládání s majetkem	25
4.1.4 Výzva ke splnění vymáhané povinnosti.....	27
4.1.5 Odvolání proti usnesení o nařízení exekuce	27
4.2 Účastníci řízení	28
4.2.1 Oprávněný, povinný a další účastníci.....	28
4.2.1.1 Manžel povinného.....	29
4.2.1.2 Procesní nástupnictví	30
4.2.1.3 Součinnost třetích osob	31
4.3 Exekuční příkaz	32
4.3.1 Účinky a náležitosti.....	32
4.3.2 Zákaz nakládání s majetkem	34
4.4 Přerušování řízení	34
4.5 Odklad exekuce.....	35
4.6 Zastavení exekuce.....	37
4.7 Náklady exekuce.....	40
4.7.1 Příkaz k úhradě nákladů exekuce	40
4.7.2 Povinnost k úhradě nákladů	42
5. Způsoby provedení exekuce.....	44
5.1 Exekuce na peněžitá plnění.....	45
5.1.1 Srážky ze mzdy a jiných příjmů.....	45
5.1.2 Přikázání pohledávky.....	48

5.1.2.1 Příkazání pohledávky z účtu u peněžního ústavu	48
5.1.2.2 Příkazání jiných peněžitých pohledávek.....	49
5.1.2.3 Postižení jiných majetkových práv	51
5.1.3 Příkaz k výplatě z účtu	52
5.1.4 Exekuce prodejem movitých věcí	53
5.1.5 Exekuce prodejem nemovitostí.....	56
5.1.6 Exekuce prodejem podniku	61
5.1.7 Exekutorské zástavní právo	62
5.2 Exekuce na nepeněžitá plnění	63
5.2.1 Vyklizení.....	63
5.2.2 Odebrání věci.....	64
5.2.3 Rozdělení společné věci	65
5.2.4 Provedení prací a výkonů	65
6. Závěr	67
7. Seznam použitých zkratk	69
8. Seznam použité literatury	70
9. Summary.....	71
10. Přílohy.....	72

1. Úvod

Jedním ze základů skutečného právního státu je legální možnost domoci se nuceným výkonem svého práva. Dochází k omezování svépomoci, která je nahrazována zákonnou úpravou, čímž dochází i k civilizovanosti společnosti. Stále větší část moderní společnosti se nechová v duchu zásady *pacta sunt servanda*¹. Jedinou možností, jak zákoně donutit osobu povinnou k plnění, byl donedávna postup soudním výkonem rozhodnutí. Nový institut exekucí prováděný soudními exekutory, vznikl v české právní úpravě zákonem č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (dále „EŘ“) a stal se vedle části šesté zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále „OSŘ“), další možnou státem aprobovanou cestou, jak nuceně vymoci svá práva a široké společnosti sdělit, že závazky se plnit musí, že právní řád poskytuje dostatečné možnosti pro vymahatelnost práva.

Česká republika, jako smluvní strana Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, je mezinárodně vázána čl. 6, který zaručuje právo na spravedlivý proces před nezávislým a nestranným soudem. Na vykonávací řízení se samozřejmě vztahují i články Listiny základních práv a svobod, která zejména v hlavě páté stanoví právo na soudní ochranu, dále zakazují zbavení osobní svobody jen pro neschopnost dostát smluvním závazkům a v neposlední řadě ochraňují vlastnické právo. Exekuční řízení musí probíhat v zákonném rozsahu uvedených lidských práv a svobod, při respektování zásad civilního procesu.

Změny ve společenském systému se v letech před vydáním exekučního řádu nepříjemným způsobem projevíly na zvyšující se neefektivnosti soudů. Problémem nebyla jenom délka nalézacího řízení, ale i neefektivnost a zdouhavost řízení vykonávacího. Po vyhraném soudním sporu často docházelo k tomu, že v důsledku zdouhavého a nepružného soudního výkonu rozhodnutí, nebylo soudem přiznané právo oprávněného uspokojeno, čímž se podstatně snižovala vymahatelnost práva. Nastaly obavy, že neutěšený stav při vymáhání práva v naší zemi by mohl vést nejen ve ztrátu

¹ Z lat.: Závazky se mají plnit

důvěry v soudy, ale i v základy právního státu vůbec a ve svém důsledku by mohl vést k hledání možností, jak vymoci oprávněnou pohledávku jinou než zákonnou cestou.²

Ve své diplomové práci se zabývám exekuční činností prováděnou soudními exekutory jako celkem. Od účinnosti exekučního řádu došlo k celé řadě jeho novelizací a soudních rozhodnutí, které mají na provádění exekucí značný vliv. V duchu těchto změn podávám výklad základních pojmových náležitostí, procesních aspektů a novot spjatých s exekučním řádem.

Na úvod se zabývám obecným výkladem institutů, které jsou klíčové pro pochopení postavení jak osoby exekutora a exekutorského úřadu, jeho odpovědnosti, podstaty Exekutorské komory, tak základní komparativistiky s výkonem rozhodnutí podle občanského soudního řádu. Největší část své práce jsem soustředil předpokladům exekučního řízení a jeho průběhu, kdy jsem se snažil vyzdvihnout důležitá procesní rozhodnutí a základní předpoklady exekučního řízení a možnostem, které z nich plynou. Způsoby provedení exekuce, jsou nastíněny v základních rysech, kdy jsem se zejména soustředil na exekuci na peněžitá plnění. Z důvodu dodržení adekvátního rozsahu práce se pouze okrajově věnuji exekuci na nepeněžitá plnění a nevěnuji se další činnosti exekutora prováděnou podle hlavy páté exekučního řádu.

Tato diplomová práce vychází z právního stavu ke dni: 12. dubna 2010

² Sněmovní tisk č. 725/0 návrh zákona o soudních exekutorech, důvodová zpráva.

2. Obecný výklad k základním pojmům

2.1 Exekuce jako alternativa k soudnímu výkonu rozhodnutí

Občanský soudní řád v § 1 uvádí, že je předmětem a účelem úpravy postup soudu a účastníků v občanském soudním řízení tak, aby byla zajištěna spravedlivá ochrana práv a oprávněných zájmů účastníků, jakož i výchova k zachování zákonů, k čestnému plnění povinností a k úctě k právům jiných osob. V občanském soudním řízení soudy projednávají a rozhodují spory a jiné právní věci v nalézacím řízení a provádějí výkon rozhodnutí, která nebyla splněna dobrovolně v řízení vykonávacím.³ Nalézacím řízením rozumíme onen druh civilního procesu, který vede k rozhodnutí, jímž soud buď zjišťuje, co je právem, anebo právo vytváří. Vykonávací řízení sleduje realizaci toho, co bylo shledáno právem v případě, že nedošlo k dobrovolnému plnění. Prostřednictvím vykonávacího řízení dochází tedy k donucení, k výkonu práva i proti vůli toho, kdo měl právní povinnost k plnění.⁴

Řízení vykonávací či exekuční je samostatným řízením, tzn. není pokračováním nalézacího řízení. V České republice soudní vykonávací řízení kvantitativně narostlo natolik, že již nebylo v silách soudů efektivně a bez průtahů řešit veškerou vykonávací agendu. Právní úprava se tak rozštěpila na řízení vykonávací a řízení exekuční. Nucený výkon rozhodnutí, upravený v části šesté OSŘ, provádějí nadále soudy. Činnost exekuční je prováděna na základě exekučního řádu, kdy samotná volba mezi oběma výkony, stejně jako rozhodnutí, zda vůbec k nucenému výkonu přistoupit, je výlučně věcí toho, komu bylo právo přiznáno.⁵

Vedle civilního pojmu exekuce a výkonu rozhodnutí v českém právu nalezneme další druhy exekucí. Jedná se zejména o exekuci trestněprávní, která upravuje výkon uložených trestů a je upravena zákonem č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (dále „trestní řád“ nebo „TR“). Můžeme se setkat se správní exekucí, jež je prováděna na základě zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jako „SŘ“) a nakonec existuje

³ TRIPES, A. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vydání. Praha: C.H.Beck, 2006, 3 s.

⁴ WINTEROVÁ, A. a kol. *Civilní právo procesní*. 4. vydání. Praha: Linde Praha, 2006, 36 až 38 s.

⁵ KNAPPOVÁ, M.; ŠVESTKA, J. a kol. *Občanské právo hmotné. Díl první: Obecná část*. 4. vydání. Praha: ASPI, 2005, 65,66 s.

nucená realizace práv a povinností v exekucích daňových, které jsou realizovány na základě zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků (dále jen „SpDP“). Exekuci tedy provádějí různé orgány a každý na jiném úseku spjatým s jejich určenou činností, která je podřízena dané zákonné úpravě.⁶

Exekucí byla označována zákonem podložená donucovací činnost soudů, postihující osobní i majetkovou sféru subjektů i přes to, že se zákonodárce snažil do jisté míry tento latinský pojem nahradit pojmem výkon rozhodnutí, který byl zaveden s účinností od 1. dubna 1964 občanským soudním řádem. Pojem exekuce však z užívání nevyšel.⁷ Znovu nastolení pojmu exekuce do civilního prostředí nastalo díky zavedení exekučního řádu. V současné době je této formy označení používáno prakticky pro veškerou donucovací činnost, kdy laická, ale ani odborná veřejnost nečiní mezi označením výkonu rozhodnutí tj. soudní exekucí a exekucemi podle EŘ, pojmového rozdílu.

Obojí nucený výkon se obsahově zásadně neliší (...), oba jsou součástí civilního procesního práva.⁸ Avšak možnosti postihu povinného, zainteresovanost osoby exekutora a komplexnost exekučního řízení dává oprávněnému daleko širší možnost, jak vymoci bez potřebné součinnosti přiznané plnění. Exekutor má širokou škálu oprávnění jak majetkově postihnout povinného. Na zvážení exekutora je v duchu zásady přiměřenosti⁹ možnost aplikace několika druhů vedení exekuce. Oprávnění nemusí v návrhu na nařízení exekuce přesně specifikovat způsob jejího provedení, jak je tomu u výkonu rozhodnutí. Exekutor vede řízení ke zdárnému konci samostatně i v procesních stránkách. Na osobě oprávněného již není tíha spekulací nad solventností povinného. Exekutor pátrá po movitém i nemovitém majetku, zjišťuje skutečné místo pobytu povinného, vykonává místní šetření, lustrační úkony. Ač je exekutor osobou nezávislou, je finančně zainteresován na výsledku exekučního řízení a jeho motivace vede k větší

⁶ TRIPES, A. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vydání. Praha: C.H.Beck, 2006, 3,4 s.

⁷ WINTEROVÁ, A. a kol. *Civilní právo procesní*. 4. vydání. Praha: Linde Praha, 2006, 519 s.

⁸ KNAPPOVÁ, M.; ŠVESTKA, J. a kol. *Občanské právo hmotné. Díl první: Obecná část*. 4. vydání. Praha: ASPI, 2005, 66 s.

⁹ Nález ÚS, sp. zn. II. ÚS 1038/08 – *exekuční příkazy mají směřovat toliko k uspokojení oprávněného a nákladů (...) aby neznamenal pro povinného likvidační opatření*.

rychlosti a především efektivnosti splnění vymáhané povinnosti se vztahem k oprávněnému a výsledku své práce.

2.2 Soudní exekutor

2.2.1 Postavení a podmínky pro jmenování

Dle ustanovení § 1 až § 3 EŘ je exekutor fyzická osoba, kterou stát pověřil exekutorským úřadem, provádějící nucený výkon exekučních titulů a další činnosti. Při výkonu exekuční činnosti je vázaný jen Ústavou České republiky, zákony, jinými právními předpisy a rozhodnutími soudu vydanými v řízení o výkonu rozhodnutí nebo exekučním řízení. Jeho činnost je neslučitelná s jinou výdělečnou činností s výjimkou správy vlastního majetku, vědeckou, publikační, pedagogickou, tlumočnickou, znaleckou a uměleckou činností. Nezávislost exekutora vyžaduje omezení práv, která by mu jinak jako občanovi příslušela. Neslučitelnost jeho činnosti s jinými aktivitami zajišťuje nezávislost, která by mohla být narušena jinou výdělečnou činností.¹⁰

Nově je v dikci § 127 odst. 1 písm. f) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník (dále jen „TZ“) nahlíženo na exekutora jako na úřední osobu a to při výkonu exekuční činnosti nebo při činnostech vykonávaných z pověření soudu nebo státního zástupce. Zvláštní část TZ v hlavě desáté označované jako trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných stanoví jeho trestněprávní ochranu, ale stanoví i jeho odpovědnost. Exekutor je například zvláště chráněn proti násilí či vyhrožování, naopak se může dopustit přijetí úplatku či maření úkolů úřední osoby.

Exekutorem může být jmenován jen občan České republiky, který má plnou způsobilost k právním úkonům, získal úplné vysokoškolské vzdělání na právnické fakultě vysoké školy se sídlem v České republice¹¹, je bezúhonný, vykonal tříletou praxi a složil exekutorskou nebo jinou odbornou zkoušku. Mezi další náležitosti nutné k výkonu exekutorské činnosti neuvedené v § 9 EŘ, je uzavření smlouvy o pojištění odpovědnosti za škodu vzniklou v souvislosti s výkonem exekuční činnosti, ke které přistupuje obligatornost smlouvy o odpovědnosti za škodu způsobenou zaměstnanci

¹⁰ HLAVSA, P. *Exekuční řád*. 3. vydání. Praha: Linde Praha, 2008, 19 s.

¹¹ Srov. Nález ÚS, sp. zn. Pl. ÚS 7/95

exekutora. Povinnost k uzavření pojistné smlouvy se váže pouze k exekuční činnosti a její existence se již nevyžaduje u pojištění dalších činností, kam patří sepisování exekutorských zápisů, provádění dobrovolných dražeb či přijímání věcí do úschovy.¹² Pojištění odpovědnosti za škodu musí trvat po celou dobu činnosti exekutora. Ve smyslu § 32 odst. 3 EŘ tím není dotčena odpovědnost státu za škodu podle zvláštního právního předpisu, kdy se reflektuje přenesení pravomocí státu na další osoby.¹³ Exekutor skládá slib do rukou ministra spravedlnosti.

Vzhledem k omezenému počtu exekutorských úřadů (tzv. numerus clausus) je nejvhodnější uchazeč na uprázdněné místo nebo nově vzniklý úřad vybírán formou výběrového řízení, které je organizováno ministerstvem spravedlnosti. Každý, kdo splňuje předpoklady pro jmenování, se může do uvedeného řízení přihlásit. Exekutor je jmenován do úřadu ministrem spravedlnosti, který je vázán výsledkem výběrového řízení. Po jmenování je exekutor zařazen do seznamu exekutorů s patřičnými údaji identifikujícími jeho osobu, které jsou částečně zveřejněny.¹⁴ V současné době působí při exekutorských úřadech 120 exekutorů.¹⁵ Stanovení pevných požadavků na vlastnosti a kvality exekutorů je jistě opodstatněné. Jedná se o osobu, která se bude pohybovat v právním prostředí, kdy stát na ni deleguje část svých pravomocí, které byly doposud v rejstříku soudů jako jednoho z prvků v rámci dělby moci.

2.2.2 Exekutorský úřad

Exekutor řídí činnost exekutorského úřadu (dále jen „úřad“), který jeho jménem plní všechny úkoly potřebné k řádnému výkonu exekuční činnosti. Dále § 13 EŘ uvádí, že exekutor při své činnosti používá průkaz exekutora, razítko a pečetidlo, které musí obsahovat a shodovat se s přílohou č. 1 k EŘ

- a) jméno, příjmení a titul soudního exekutora,
- b) označení „soudní exekutor“,

¹² KASÍKOVÁ, M. a kol. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti: Komentář*. 2. vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, 44 s.

¹³ Srov. ust. § 4 zákona č. 82/1998 Sb. o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem

¹⁴ KASÍKOVÁ, M. a kol. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti: Komentář*. 2. vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, 43,44 s.

¹⁵ Seznam soudních exekutorů exekutorské komory ČR, dostupný na <http://www.ekcr.cz/seznam-exekutoru.php&w=>

- c) sídlo exekutora,
- d) státní znak České republiky.

Tyto náležitosti, společně s informacemi poskytovanými Exekutorskou komorou České republiky, jsou velice významné pro identifikaci skutečného exekutora od osob, které pouze chtějí profitovat na jeho označení, ale nemají příslušné pravomoci. Některé společnosti vymáhající pohledávky se neštítí napodobovat kulatá razítka, obměňovat státní znak, používat obdobnou formu tiskopisů či označovat majetek dlužníka polepy. Často velice chytře matou informace o své skutečné činnosti, která se neřídí exekučním řádem a spoléhají se na právní neznalost dlužníka a jeho obav ze skutečné exekuce. Právní spory zatím nepřinesly jasné stanovisko a dá se tedy dovodit, že každý se má chovat v duchu zásady, že neznalost zákona neomlouvá, tzn. *ignorantia legis non excusat*, a proto každý má náležitě pečovat o svá práva.¹⁶

Exekutor je jmenován do obvodu soudu prvního stupně, kdy sídlem exekutorského úřadu je zpravidla obec, ve které sídlí okresní soud. Jiné sídlo než v obci při okresním soudě může být Komorou schváleno jen v případě rozsáhlosti obvodu, jeho geografické členitosti či komunikační těžkosti, při dodržení obvodu okresního soudu. Zřizovat odloučená pracoviště úřadů je zakázáno a povoluje se pouze zřízení skladu.¹⁷ V sídle úřadu zřizuje exekutor kancelář pro výkon své činnosti. Tyto prostory musí být řádně označeny státním znakem, jménem exekutora a označením úřadu. V budově musí být umístěna úřední deska, kam se vkládají rozhodnutí, důležité listiny a informace o činnosti daného úřadu. Je na uvážení každého exekutora jak vybaví svou kancelář mobiliářem, jakým způsobem bude provádět organizační činnost v rámci exekučního řízení i formování personálního substrátu úřadu. V tomto směru se jasně projevuje postavení exekutora podle § 2 odst. 2 písm. c) zákona č. 513/1991 Sb. Obchodní zákoník (dále „ObchZ“) jako osoby podnikající¹⁸ na základě jiného než živnostenského oprávnění podle zvláštního předpisu. Počáteční investice do zprovoznění kanceláře je jistě nemalá.¹⁹ I přesto, že se exekutorský úřad váže svým

¹⁶ Exekutorská komora České republiky, dostupný na <http://www.ekcr.cz/neplatne-prukazy-a-odznaky-falesni-exekutori/271-aktualne-cz-falesni-exekutori-22-2-2010?w=>

¹⁷ Usnesení prezidia Exekutorské komory ČR, kterým se provádí §14 odst.1 EŘ

¹⁸ Usnesení ÚS, sp. zn. II. ÚS 150/04 – *exekutor vystupuje v postavení podnikatele podle obchodního zákoníku.*

¹⁹ Stavovský předpis Exekutorské komory ČR ze dne 23.5.2002, Kancelářský řád

sídlem na obvod konkrétního okresního soudu, nezakládá to jiné než organizační konsekvence, kdy může být provedením exekuce pověřen jiný než místně příslušný exekutor. A to navzdory tomu, že se tak výrazně zvyšuje nákladová strana provedeného řízení a že to neodpovídá již zakotvené úpravě notářského komisariátu v řízení o dědictví podle § 175za OSŘ.²⁰

2.2.3 Zaměstnanci exekutora

Mezi základní pilíře personálního aparátu exekutora patří osoba vykonavatele, exekutorského kandidáta (dále jen „kandidát“) a exekutorského koncipienta (dále jen „koncipient“) jejichž základní postavení je upraveno v § 19 a násl. exekučního řádu. Koncipient je zaměstnancem exekutora zapsaným do seznamu koncipientů (dále jen „seznam“), který vede Exekutorská komora. Koncipient na základě písemného pověření provádí jednotlivé úkony v exekuční činnosti, je mu však zakázáno zhotovovat exekuční příkazy, vykonávat dražbu nemovitosti nebo podniku či zřizovat exekutorské zástavní právo. Pro zápis do seznamu musí splňovat obdobné předpoklady, které jsou požadovány pro jmenování exekutorem. Nedojde-li k zápisu, má nárok domáhat se zápisu žalobou ve správním soudnictví a to v prekluzivní šestiměsíční objektivní a dvouměsíční subjektivní lhůtě. Prezidium Komory vede seznamy koncipientů dle § 111 odst. 6 písm. d) EŘ, které zasílá krajským a okresním soudům.

Kandidátem se může stát na základě vlastní žádosti každý koncipient, splňující předpoklady pro zápis do seznamu koncipientů, a navíc vykonal tříletou započitatelnou praxi a sloužil exekutorskou zkoušku. Exekutor může kandidáta písemně pověřit provedením úkonů v exekuční a další činnosti. Neplatí tedy pro něj omezení, která jsou EŘ stanovena pro činnost koncipienta a navíc má kandidát oprávnění zastupovat exekutora. Seznam kandidátů vede Komora.²¹

Ve smyslu § 27 EŘ může exekutor zaměstnávat v pracovním poměru vykonavatele exekutora (dále jen „vykonavatel“) a další zaměstnance. Vykonavatelem, může být pouze občan České republiky, který

²⁰ Stanovisko Nejvyššího soudu k výkladu zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů sp. zn. Cpjn 200/2005 (část III.)

²¹ HLAVSA, P. *Exekuční řád*. 3. vydání. Praha: Linde Praha, 2008, 39 s. a násl.

- a) má plnou způsobilost k právním úkonům,
- b) je bezúhonný,
- c) má úplné středoškolské vzdělání,
- d) je v pracovním poměru u exekutora po dobu nejméně jednoho roku
- e) složil kvalifikační zkoušku vykonavatele exekutora

Exekutor může vykonavatele pověřit úkony, které při výkonu rozhodnutí provádí vykonavatel u soudu. Činnost vykonavatele je řízena § 46 a násl. vyhlášky č. 37/1992 Sb. o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy (dále „JŘ“). Vykonavatel je oprávněn provádět osobní prohlídku povinného a prohlídku jeho místností, zajištění a sepsání věcí, či vyklizení staveb a bytů. Další zaměstnance může exekutor pověřit prováděním jednoduchých úkolů, které odpovídají běžné administrativě.

Ke kvalifikační zkoušce vykonavatele se může přihlásit uchazeč splňující podmínky § 27 odst. 3 EŘ, jež se zúčastnil školení pořádané Komorou. Zkoušku organizuje prezidium v součinnosti se zkušební komisí. Písemná zkouška se zaměřuje jak na teoretické, tak praktické znalosti vykonavatele.²² Prověření a osvědčení vykonavatele by mělo do budoucna zlepšit nejen jejich odbornost, ale i jednání s účastníky řízení či osobami pro řízení důležitými. Je podstatná jak jejich znalost v oboru, ale také sociální povědomí a psychická vyspělost.

Vztahy vzniku, trvání, změny či zániku pracovního poměru, pracovních podmínek, pracovní doby, mezd, bezpečnosti a zdraví při práci mezi exekutorem a jeho zaměstnanci jsou upraveny v zákoně č. 262/2006 Sb., zákoník práce (dále jen „ZPr“). Odpovědnost koncipienta, kandidáta, vykonavatele a dalších zaměstnanců za škodu způsobenou exekutorovi při výkonu činnosti jako zaměstnavateli, lze podřadit pod ustanovení § 250 a násl. ZPr, kdy obecně odpovídají do výše čtyř a půl násobku jejich průměrného měsíčního výdělku, případně odpovídají za ušlý zisk. Pracovněprávní odpovědnost stanoví, že se mohou na úhradě škody podílet poměrně nebo dokonce plně. Zaměstnanci, stejně jako exekutor, jsou povinni zachovávat mlčenlivost o všech

²² Stavovský předpis Exekutorské komory ČR ze dne 18.4.2008: Zkušební řád - kvalifikační zkoušky vykonavatele exekutora

skutečnostech, jež se dozvěděli při provádění exekuční nebo další činnosti a tato povinnost trvá i po skončení pracovního poměru.²³

2.2.4 Zánik výkonu exekutorského úřadu

Výkon úřadu exekutora zaniká smrtí, prohlášením za mrtvého, jeho odvoláním, pozbytím státního občanství, zbavením či omezením způsobilosti k právním úkonům, dnem právní moci odvolání z titulu kárného opatření. Ministr exekutora odvolá na jeho žádost, také jestliže byl pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin nebo pro čin spáchaný v souvislosti s exekuční činností, pozbytím pojištění odpovědnosti, v případech špatného zdravotního stavu a neotevřením kanceláře v sídle úřadu. Exekutor nově jmenovaný do úřadu, jehož výkon zanikl, převezme neukončené spisy a provádí dále exekuční činnost.²⁴

2.2.5 Exekutorská komora České republiky

V ustanovení § 109 a násl. EŘ a stavovských předpisech nalezneme, že Komora je právnickou osobou, která je samosprávnou stavovskou organizací sdružující všechny exekutory a vede seznamy koncipientů, kandidátů a exekutorů. Mezi orgány Komory patří sněm exekutorů, jež je nejvyšším orgánem Komory, který zejména volí členy prezidia, přijímá vnitřní řády, schvaluje rozpočet a stavovské předpisy. Prezidium Komory je řídicím a výkonným orgánem, má pět členů, kteří volí prezidenta a viceprezidenta. Prezidium zejména zastupuje a ochraňuje zájmy exekutorů, organizuje odbornou výchovu, vypracovává řády a organizuje exekutorskou zkoušku. Prezident Komory zastupuje Komoru navenek a jedná jejím jménem, řídí jednání sněmu a je zastupován viceprezidentem. Dále v rámci orgánů působí komise revizní, zkušební, kárná a kontrolní. Komise zabezpečují řádné fungování Komory, exekutorských úřadů a examinační exekutorů a jejich zaměstnanců.²⁵ Členství v Komoře je pro každého

²³ KASÍKOVÁ, M. a kol. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti: Komentář*. 2. vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, 66 s. a násl.

²⁴ SCHELLEOVÁ, I.; LAMKA, R. *Exekuce v zrcadle právních předpisů, III.Soudní exekutoři a jejich exekuční činnost*. 1. vydání. Ostrava: KEY Publishing s.r.o., 2007, 9 s. a násl.

²⁵ srov. s ustanoveními § 40 až § 49 zákon č. 85/1996 Sb. Zákon o advokacii

exekutora povinné. Členem komory může být pouze exekutor a členství tedy nepřísluší koncipientům, kandidátům a dalším zaměstnancům.²⁶

2.2.6 Dohled nad činností exekutora

Uzákoněný dohled § 7 EŘ je obrazem zvláštního postavení osoby exekutora v právním řádu. Ten, jako příslušník nového svobodného povolání, provádí činnost dříve svěřenou pouze soudům, činnost při níž zasahuje do soukromé sféry osob.²⁷ Ministerstvo spravedlnosti provádí dohled nad exekuční činností. V pravomocích ministerstva je i kontrolovat vnitřní fungování úřadu, nahlížet do spisového materiálu, vstupovat do prostor úřadu či požadovat vysvětlení a exekutor je povinen poskytovat požadovanou součinnost.²⁸ Dalším dohledovým subjektem je Komora, resp. kontrolní komise, jež se podle § 113a odst. 3 EŘ zaměřuje na vedení úřadů a činností exekutorů. Navrhuje opatření týkající se vyřizování stížností podaných na exekutory a jejich zaměstnance. Její činnost má působit preventivně a výchovně.

Množství prováděných exekucí nečekaně kvantitativně narostlo a jejich počet se stále nesnižuje. I proto bylo nezbytné, aby byl zvýšen počet osob, které mohou provádět kvalifikovaný dohled nad činností exekutorů. Předseda soudu může operativně získat znalosti o rozhodovací praxi exekutora, jeho postupech v exekučních věcech a zajistit tak systematický dohled nad výkonem exekuční činnosti. Prostřednictvím dohledu prováděného předsedou soudu lze nejúčinněji předejít zejména opakovaným pochybením a nesprávné exekutorské praxi konkrétního exekutora. Dohled je koncipován ve stejných intencích jako v § 7 odst. 1 až odst. 4 EŘ, který provádí ministerstvo a Komora. Předseda okresního soudu může jednotlivými úkony pověřit vyššího soudního úředníka nebo přenést svou pravomoc na místopředsedu soudu.²⁹ Bylo-li zjištěno pochybení, potom jsou ministr, předseda krajského soudu, předseda okresního soudu, předseda revizní komise a předseda kontrolní komise oprávněni podat proti exekutorovi, koncipientovi či kandidátovi kárnou žalobu.

²⁶ HLAVSA, P. *Exekuční řád*. 3. vydání. Praha: Linde Praha, 2008, 141 s.

²⁷ Rozhodnutí ÚS, sp. zn. IV. ÚS 112/04 – *Z hlediska funkcionálního vykonávají exekutoři státní moc a tento fakt umožňuje ingerence státu do výkonu jejich činnosti formou dohledu, návrhů v kárných řízeních i spoluodpovědnost státu za způsobenou škodu.*

²⁸ HLAVSA, P. *Exekuční řád*. 3. vydání. Praha: Linde Praha, 2008, 23 s.

²⁹ Sněmovní tisk č. 799/0 k novele zákona o soudních exekutorech a exekuční činnosti, důvodová zpráva.

3. Předpoklady exekučního řízení

3.1 Prameny a zásady

Hlavním pramenem upravujícím exekuční řízení je exekuční řád. Ten má povahu speciálního právního předpisu k ustanovením občanského soudního řádu, který se dle § 52 odst. 1 EŘ použije subsidiárně v otázkách neupravených EŘ tak, aby byl výklad podáván vzájemně slučitelně. Není účelné vykládat stejnou právní otázku v řízení o výkonu rozhodnutí jinak, než v řízení exekučním. Na subsidiární použití OSŘ je v EŘ odkazováno i v dalších ustanoveních (§ 60, § 65, § 65a, § 69, § 71 či § 73 EŘ). Dalším zákonným pramenem je zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, jež ve svém § 2 písm. a) pod pojmem exekuce podřazuje obě.³⁰ Exekučního řízení se mohou dotýkat i další zákonné předpisy. Tudíž je potřeba na něj nahlížet v souhrnu českého právního prostředí. Mezi vyhlášky použitelné pro exekuční činnost patří vyhláška č. 37/1992 Sb. o jednacím řádu pro krajské a okresní soudy, vyhláška č. 330/2001 Sb. o odměně a náhradách soudního exekutora (dále „ET“), vyhláška č. 418/2001 Sb. o postupech při výkonu exekuční činnosti (dále „ProvVyhl“) a vyhláška č. 329/2008 Sb. o centrální evidenci exekucí. Činnost exekutora dále podléhá dnes již značnému počtu stavovských předpisů.

Mezi hlavní zásady, které ovládají nebo se promítají do exekučního řízení, lze zařadit zejména zásadu dispozice s uplatněním svého práva podáním návrhu na nařízení exekuce § 35 odst. 1 EŘ. Nikomu přece neškodí ten, kdo legálně vykonává své právo (tzv. *neminem laedit, qui iure suo utitur*). Užívání svého subjektivního práva nelze z hlediska práva objektivního kvalifikovat jako zásah do majetkové či osobní sféry jiného subjektu, který však nesmí směřovat k záměrnému poškozování osoby povinného, resp. k šikanóznímu výkonu subjektivního práva. I bez návrhu může soud rozhodovat o zastavení exekuce (prvek principu oficiality). Právo se nemůže zcela obejít bez zásady *ignorantia legis non excusat*, tedy neznalost zákona neomlouvá. Mezi významné pozitivní rysy zavedení exekučního řízení je bezpochyby širší možnost uplatnění spravedlnosti a tím zamezení *denegationis iustitiae* (tzv. odepření výkonu

³⁰ Stanovisko Nejvyššího soudu k výkladu zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů sp. zn. Cjpn 200/2005 (část I.)

spravedlnosti).³¹ Zásada přiměřenosti exekuce se projevuje do § 47 EŘ, kdy se má volit takový způsob, který není nevhodný výši závazku povinného a ceny předmětu, z něhož má být splnění závazků povinného splněno, tak aby vznikaly náklady v nejmenší míře ve smyslu hospodárnosti řízení. Samozřejmostí by měla být nezávislost ze strany soudu, soudce a exekutora. Nakonec je potřeba zmínit zásadu ochrany povinného a třetích osob, která se promítá do jednotlivých způsobů provedení exekuce a pojednáno o ní bude níže.

3.2 Exekuční soud

Příslušnost soudu v exekučním řízení je stanovena v § 45 EŘ tak, že věcně příslušným soudem je soud okresní. Místní příslušnost se řídí obvodem bydliště povinného, je-li fyzickou osobou, a nemá-li bydliště, je místně příslušným soudem ten, v jehož obvodu se povinný zdržuje. Má-li povinný jako fyzická osoba bydliště na více místech, jsou místně příslušnými všechny soudy, v jejichž obvodu bydlí s úmyslem se tam zdržovat. Je-li povinným právnická osoba, je místně příslušný soud, v jehož obvodu má své sídlo. Nemá-li povinný bydliště nebo sídlo na území České republiky, a ani se v ní nezdržuje, je místní příslušnost dána obvodem soudu, kde má povinný svůj majetek. Pokud má majetek ve více obvodech, pak se příslušnost řídí prioritou doručení žádosti exekutora o udělení pověření k provádění exekuce. Provádění exekuce není vázáno na exekuční soud povinného. Tomuto soudu je doručen návrh na nařízení exekuce, v němž je označena osoba exekutora, která má být pověřena jejím provedením. Tento exekutor nemusí mít (a zpravidla nemá) sídlo svého úřadu v obvodu exekučního soudu. V exekučním řízení neplatí zásada teritoriality a soud je vázán pověřit provedením exekuce exekutora označeného v návrhu, i když se svým sídlem neshoduje s obvodem exekučního soudu. Funkčně příslušný k rozhodování exekutora je krajský soud, ledaže jde o případy autoremedury § 210a OSŘ a odmítnutí opožděného odvolání dle § 208 OSŘ, kdy je příslušný soud okresní. Úkony exekutora se považují za úkony soudu prvního stupně, exekutor je oprávněn vykonat všechny úkony, které OSŘ a další právní předpisy svěřují při výkonu rozhodnutí soudci či vykonavateli.

³¹ KNAPPOVÁ, M.; ŠVESTKA, J. a kol. *Občanské právo hmotné. Díl první: Obecná část*. 4. vydání. Praha: ASPI, 2005, 53-55 s.

Je správným názorem, že funkční příslušnost k rozhodování o odvolání proti rozhodování exekutora je příslušný soud krajský či Městský soud v Praze. Odlišnost ve funkční příslušnosti můžeme nalézt v rozhodování o námitkách proti příkazu k úhradě nákladů exekuce, o nichž podle § 88 odst. 3 EŘ rozhoduje soud prvního stupně.³² Vysloví-li soud, že není místně příslušný jako soud exekuční, nebo že místní příslušnost nemůže podle § 45 EŘ určit, postoupí věc podle něj příslušnému soudu nebo ji za podmínek v § 11 odst. 3 OSŘ předloží Nejvyššímu soudu. Tato úprava se podle § 52 odst. 1 EŘ se použije i v řízení exekučním, protože EŘ neobsahuje ustanovení řešící sporné určení místní příslušnosti, a proto se bude postupovat podle § 105 OSŘ.³³

Střední novelou exekučního řádu³⁴ došlo k určité změně v pravomocích soudu nad činností exekutora. Mezi nové významné pravomoci soudu patří dohled podle § 7 odst. 6 EŘ, o kterém bylo pojednáno výše. Naopak již soud nerozhoduje na návrh exekutora o udělení pořádkové pokuty, kdy se odstranilo nekoncepční zatěžování soudů návrhy, které přímo může rozhodovat exekutor. Dále dle § 35 EŘ se již soud nezabývá posuzováním návrhů na nařízení exekuce sám. Posuzování návrhu z hlediska formálního přešlo i na exekutory. Částečně v duchu původní úpravy zůstalo rozhodování soudu o odkladu exekuce v § 54 EŘ, zastavení exekuce v § 55 EŘ, o odlišnostech bude pojednáno níže. Soud při výkonu rozhodnutí rozhoduje vždy usnesením § 254 odst. 1 OSŘ a této formy rozhodování se má držet i v řízení exekučním § 52 odst. 1 EŘ.³⁵

3.3 Exekuční titul

3.3.1 Druhy exekučních titulů

Exekuční titul můžeme chápat jako spojovací článek mezi řízením nalézacím, které se dosažením exekučního titulu uzavírá a vykonávacím resp. exekučním, které bez

³² Stanovisko Nejvyššího soudu k výkladu zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů sp. zn. Cjpn 200/2005 (část IV.)

³³ Usnesení NS, sp. zn. 22 Nd 78/2004

³⁴ Zákon č. 286/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti a o změně dalších zákonů.

³⁵ Sněmovní tisk č. 804/0 k novele zákona o soudních exekutorech a exekuční činnosti, důvodová zpráva.

podmínky titulu nemůže zasahovat do sféry dlužníka.³⁶ Exekuční titul je listina vydaná orgánem nadaným rozhodovací pravomocí a ukládající povinnému povinnost k plnění, nebo listina, ve které na sebe dlužník tuto povinnost převzal dobrovolně a souhlasil s nuceným výkonem, pokud povinnost ve stanovené lhůtě nesplní.³⁷

Výčet exekučních titulů § 40 EŘ je následující:

a) vykonatelné rozhodnutí soudu, pokud přiznává právo, zavazuje k povinnosti nebo postihuje majetek. Tyto tituly mají formu rozsudku, usnesení, platebního rozkazu, směnečného a šekového platebního rozkazu a mohou být vydávány v řízení v prvním stupni podle OSŘ, ale také ve formě usnesení o schválení smíru či předběžného opatření, vydávaných jako činnost soudu před zahájením řízení, pokud obsahují vykonatelné výroky. Titulem je i usnesení o nákladech exekuce, které může soud vydat i v řízení podle exekučního řádu nebo rozhodnutí vzešlá podle zákona č. 150/2002 Sb. soudní řád správní (dále „SŘS“). Rozhodnutí ukládající prohlášení vůle, rozsudky určující existenci či neexistenci práva a právního vztahu a rovněž některá rozhodnutí o osobním stavu nelze v rámci exekuce nuceně vymáhat.

b) vykonatelné rozhodnutí soudu a jiného orgánu činného v trestním řízení, pokud přiznává právo nebo postihuje majetek. Jedná se zejména o náhradu škody podle § 121 písm. a) TŘ, nákladů trestního řízení a nákladů poškozeného § 152 až § 156 TŘ. Naopak za exekuční tituly nelze považovat peněžité trest a trest propadnutí majetku, jelikož k jejich výkonu je stanoven jiný orgán.

c) vykonatelný rozhodčí nález, který je vydaný rozhodčími orgány na území České republiky podle zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů (dále „RozŘ“)³⁸. Vykonatelným titulem je i rozhodčí nález vydaný rozhodčími orgány jiného státu, za podmínek přijatých mezinárodními smlouvami.

d) notářský zápis se svolením k vykonatelnosti sepsaný podle § 71a až § 71c zákona č. 358/1992 Sb. o notářích a jejich činnosti, ve znění zákona č. 30/2000 Sb. nebo exekutorský zápis podle § 78 písm. a) EŘ³⁹. Notářský nebo exekutorský zápis se svolením k vykonatelnosti je zápisem o dohodě, kterou se dlužník zaváže splnit

³⁶ WINTEROVÁ, A. a kol. *Civilní právo procesní*. 4. vydání. Praha: Linde Praha, 2006, 524 s.

³⁷ KASÍKOVÁ, M. a kol. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti: Komentář*. 2. vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, 136 s.

³⁸ Srov. usnesení NS sp. zn. 20 Cdo 1612/2006

³⁹ Srov. usnesení NS sp. zn. 20 Cdo 1232/2004

pohledávku a svolí, aby podle zápisu byl nařízen výkon rozhodnutí resp. exekuce, pokud nesplní povinnost řádně a včas. Exekučním titulem je i exekutorský zápis sepsaný koncipientem, byl-li k tomu exekutorem písemně zmocněn⁴⁰.

e) vykonatelné rozhodnutí orgánu veřejné správy včetně platebních výměrů, výkazů nedoplatků ve věcech daní a poplatků a jiných rozhodnutí, jakož i vykonatelný smír. Jsou jimi nejen rozhodnutí správních orgánů vydávaná podle SŘ a SpDP, ale i další mnohá rozhodnutí podle zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích, pokuty podle zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon, platební výměry zdravotních pojišťoven na základě zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění.

f) vykonatelné rozhodnutí a výkaz nedoplatků ve věcech nemocenského pojištění a sociálního zabezpečení. Těmito tituly jsou rozhodnutí, platební výměr a výkaz nedoplatků zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení (ve věcech nemocenského a důchodového pojištění, důchodového zabezpečení, státní sociální podporu, sociální péči, pojistného na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti).

g) jiná vykonatelná rozhodnutí a schválené smíry a listiny, jejichž výkon připouští zákon. Jedná se o seznam přihlášek konkurzních věřitelů a seznam přihlášených pohledávek podle zákonů č. 328/1991Sb., o konkurzu a vyrovnání a zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení. Mezi vykonatelná rozhodnutí patří i rozhodnutí o nákladech účastníků řízení před Ústavním soudem České republiky. Lze vykonat i tituly vydané mimo území republiky na základě mezinárodních smluv, na základě nařízení Rady ES č. 44/2001 (Brusel I.) a nařízení č. 805/2004, o zavedení Evropského exekučního titulu pro nesporné pohledávky či nakonec podle zákona č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním.⁴¹

3.3.2 Formální vykonatelnost

Po formální stránce je vykonatelnost vlastností rozhodnutí, která obvykle existuje současně s právní mocí. Spočívá v možnosti přímého vynucení prostřednictvím státní moci nebo pod její kontrolou, nelze ji však zaměňovat s možností vykonat

⁴⁰ Stanovisko Nejvyššího soudu k výkladu zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů sp. zn. Cpjn 200/2005 (část VII.)

⁴¹ KASÍKOVÁ, M. a kol. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti: Komentář*. 2. vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, 137 až 139 s.

rozhodnutí exekucí, kterou lze vynucovat rozhodnutí, jež ve své výrokové části obsahují povinnost plnění. Naproti tomu nelze vykonat v exekučním řízení určovací rozsudky, rozsudky ukládající prohlášení vůle nahrazující toto prohlášení, rozsudky ve věcech osobního stavu a usnesení ukládající procesní povinnosti či neodsuzující k plnění.⁴²

Formální vykonatelnost řeší ustanovení § 160 OSŘ, které stanoví obecnou lhůtu k plnění v délce tří dnů od právní moci rozsudku a patnáct dnů od právní moci, jde-li o vyklizení bytu.⁴³ Doručený rozsudek, který již nelze napadnout odvoláním, je v právní moci (§ 159 OSŘ). Soud může určit lhůtu delší nebo stanovit splátkový kalendář. Jestliže odsuzuje k opětovnému plnění v budoucnu splatných pohledávek, je třeba je plnit, jakmile se stanou splatnými. V případě rozsudku na vyklizení s poskytnutím náhrady, běží lhůta k plnění až po poskytnutí patřičné náhrady.⁴⁴ U rozsudků předběžně vykonatelných, kterými jsou podle dikce § 162 OSŘ rozsudky k plnění výživného nebo pracovní odměny či ostatní rozsudky, pokud je to navrženo, soud určuje lhůtu k plnění od jejich doručení. Rozsudek, který je vykonatelný v exekuci, nabývá vykonatelnosti uplynutím lhůty k plnění (§161 odst. 1 OSŘ). Usnesení ukládající povinnost k plnění jsou vykonatelná po uplynutí lhůty k plnění od doručení usnesení nebo po nabytí právní moci usnesení (§ 171 odst. 1 a odst. 3 OSŘ). Platební rozkaz, proti němuž nebyl podán odpor, má účinky pravomocného rozsudku, a tedy je vykonatelný (§ 172 a násl. OSŘ). Do běhu lhůty k plnění se nezapočítává den, kdy došlo ke skutečnosti určující počátek lhůty a případně-li její konec na sobotu, neděli nebo svátek, je jejím posledním dnem nejbližší následující pracovní den (§ 57 OSŘ). Další možnosti zkoumání formální vykonatelnosti rozhodnutí bude třeba posuzovat podle SŘS nebo speciální zákonné úpravy, kterou se řídilo vydání titulu.

S institutem formální vykonatelnosti je úzce spjata doložka vykonatelnosti titulu. Tuto doložku soud posuzuje již v okamžiku, kdy návrh na nařízení exekuce došel exekutorovi nebo příslušnému soudu a tedy ji zkoumá již ve fázi nařízení exekuce.⁴⁵ Podmínky formální vykonatelnosti určuje právní předpis, podle kterého byl exekuční

⁴² WINTEROVÁ, A. a kol. *Civilní právo procesní*. 4. vydání. Praha: Linde Praha, 2006, 326,327 s.

⁴³ Srov. ustanovení § 40 odst. 2 EŘ

⁴⁴ Srov. ustanovení § 43 odst. 1 EŘ ve spojení s § 73 EŘ a § 343 OSŘ.

⁴⁵ Usnesení NS, sp. zn. 20 Cdo 1105/2005

titul vydán. Potvrzení o vykonatelnosti opatří orgán, který ho vydal. U smírů a dohod pak ten orgán, který je schválil. Ustanovení § 41 EŘ se vztahuje na tituly uvedené v § 40 odst. 1 písm. b), c), e), f) a g). Notářské a exekutorské zápisy se svolením k vykonatelnosti neobsahují doložku vykonatelnosti, neboť ta nastává uplynutím lhůty k plnění, které nebylo splněno řádně a včas. Exekuční tituly podle § 40 odst. 1 písm. a) EŘ opatří doložkou soud, který rozhodoval v prvním stupni.⁴⁶

3.3.3 Materiální vykonatelnost

Exekuční titul jako listina obsahuje několik podstatných náležitostí, které musí být patřičně specifikovány. Zejména se ukládá určité osobě povinnost spočívající v dare, facere, omittere a pati⁴⁷. Titul je po materiální stránce vykonatelný, jestliže obsahuje přesnou individualizaci oprávněného a povinného, přesné vymezení obsahu a rozsahu práv a jim odpovídající povinnosti, jejichž splnění se vymáhá a určení přesné lhůty plnění.⁴⁸ Nejvyšší soud judikoval, že základní náležitostí materiální vykonatelnosti je vymezení rozsahu a obsahu plněné povinnosti. Při zkoumání materiální vykonatelnosti je potřeba vycházet především z výroku rozhodnutí, odůvodnění má sloužit k výkladu výrokové části.⁴⁹

Neobsahuje-li exekuční titul určení lhůty ke splnění povinnosti, má se za to, že povinnost uložená titulem je třeba splnit do tří dnů a jde-li o vyklizení bytu, do patnácti dnů od právní moci rozhodnutí (§40 odst. 3 EŘ). Tyto lhůty se však uplatní jen pro tituly vydané podle OSŘ.⁵⁰ Má-li povinnost splnit více povinných a jde-li o dělitelné plnění, platí, že povinnosti, nestanoví-li titul jinak, jsou zavázáni plnit všichni solidárně (§ 40 odst. 3 EŘ). Je rozhodné, jakým způsobem je formulována povinnost plnění v titulu. Pro exekuci rozhodnutí soudu o soudním prodeji zástavy podle § 200y OSŘ, je potřeba označení zástavního věřitele a zástavního dlužníka. Vedle této povinnosti musí titul z hlediska materiální vykonatelnosti obsahovat výši zajištěné pohledávky

⁴⁶ KASÍKOVÁ, M. a kol. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti: Komentář*. 2. vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, 152 až 153 s.

⁴⁷ Z lat. dát, konat, strpět a zdržet se

⁴⁸ DRÁPAL, L.; BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, 2180 až 2181 s.

⁴⁹ Usnesení NS, sp. zn. 20 Cdo 1258/2005

⁵⁰ Stanovisko Nejvyššího soudu k výkladu zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů sp. zn. Cpjn 200/2005 (část VIII.)

s příslušenstvím a přesnou specifikací zástavy. Tento titul neobsahuje pariční lhůtu a je vykonatelný právní mocí, § 40 odst. 2 se zde neužije.⁵¹

3.4 Návrh na nařízení exekuce

Jak již bylo uvedeno v kapitole 3.1 je exekuční řízení ovládáno dispoziční zásadou. Je na zvážení oprávněného, jestli bude realizovat titulem přiznané právo a jak se svým návrhem bude nakládat v průběhu exekučního řízení, kdy v případě zpětvzetí návrhu (do právní moci nařizovacího usnesení) soud postupuje podle § 96 odst. 1, odst. 2 OSŘ ve spojení s § 52 odst. 1 EŘ a řízení zastaví či zruší nepravomocné rozhodnutí. Oprávněný je rovněž legitimován k podání návrhu na zastavení exekuce. Exekuční řízení se zahajuje na návrh a to dnem, kdy návrh na nařízení exekuce došel exekutorovi (§ 35 EŘ). Návrh je potřeba doručit osobě exekutora. Lhůta zůstává zachována, jestliže oprávněný doručí návrh na nařízení exekuce soudu, ten ho neprodleně zašle exekutorovi jako osobě, která jako první posuzuje náležitosti návrhu (§ 55b odst. 4 EŘ). Podání návrhu má pro běh lhůty pro promlčení a zánik práv stejné účinky, jako podání návrhu na soudní výkon rozhodnutí (§ 35 odst. 6 EŘ), kdy uplatní-li věřitel své právo v promlčecí době u soudu nebo jiného příslušného orgánu, promlčecí doba od tohoto uplatnění po dobu řízení neběží (§ 112 OZ).

K podání návrhu je oprávněn pouze oprávněný jako osoba, které svědčí právo z titulu. Návrh dále může podat osoba, která prokáže, že na ni přešlo nebo bylo převedeno právo z rozhodnutí (§ 37 EŘ). Stejně tak platí, že proti jinému, než je v rozhodnutí označen jako povinný, lze nařídit a provést exekuci, jen jestliže je prokázáno, že na něj přešla povinnost z rozhodnutí.⁵²

Oprávněný může podat návrh, nesplní-li povinný dobrovolně to, co mu ukládá exekuční titul. Při rozhodování o nařízení exekuce soud a ani exekutor nezkoumají, zda a v jaké míře povinný dobrovolně plnil povinnost za oprávněným. Tyto okolnosti mohou být hodnoceny až v případě řízení o návrhu na zastavení exekuce.⁵³ Exekutor při

⁵¹ KASÍKOVÁ, M. a kol. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti: Komentář*. 2. vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, 143 s.

⁵² Usnesení NS, sp. zn. 20 Cdo 282/2002

⁵³ KASÍKOVÁ, M. a kol. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti: Komentář*. 2. vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, 131 s.

posuzování návrhu nenařizuje jednání, kterým by osvědčil skutečnost, že povinnost z titulu skutečně nebyla splněna a tak se plně spoléhá na podání oprávněného. Posuzování návrhu před pověřením k provádění exekuce za případné součinnosti dlužníka, by mohlo vést k možnosti dlužníka zkrátit věřitele. Úkolem pro soudní praxi bude vypořádat se s otázkou trestní odpovědnosti věřitele, jestliže úmyslně navrhuje provedení exekuce z titulu, který byl dlužníkem řádně a včas splněn. Takové zaviněné jednání by mohlo vést k pokusu či dokonání trestného činu podvodu podle § 209 TZ.⁵⁴

Návrh na nařízení exekuce musí splňovat obecné náležitosti návrhu podle § 42 odst. 4 OSŘ i náležitosti návrhu na zahájení řízení § 79 odst. 1 OSŘ.⁵⁵ Exekuční řád ve svém § 38 stanoví, že v návrhu na nařízení exekuce musí být označen exekutor, který má být pověřen provedením exekuce, s uvedením jeho sídla. Pověřen provedením exekuce tak může být i exekutor, který sídlí mimo obvod exekučního soudu, protože oprávněný si zvolí osobu exekutora, která má exekuci provést. Z návrhu musí být patrné, kdo ho činí, které věci se týká a co sleduje, a musí být podepsán a datován. Kromě toho musí návrh na nařízení exekuce obsahovat jméno, příjmení a bydliště účastníků⁵⁶ nebo obchodní firmu nebo název, sídlo a identifikační číslo, přesné označení exekučního titulu, uvedení povinnosti, která má být exekucí vymožena a údaj o tom, zda, popřípadě v jakém rozsahu, povinný vymáhanou povinnost splnil, popřípadě označení důkazů, kterých se oprávněný dovolává. K návrhu na nařízení exekuce je třeba připojit originál nebo úředně ověřenou kopii exekučního titulu opatřeného potvrzením o jeho vykonatelnosti (viz. kapitola 3.3.2) nebo stejnopis notářského zápisu nebo exekutorského zápisu se svolením k vykonatelnosti. Připojení titulu není třeba, pokud ho vydal exekuční soud.

Jestliže je titul vázán na splnění podmínek nebo vzájemné povinnosti, pak je potřeba k návrhu přiložit listinu vydanou nebo ověřenou státním orgánem nebo

⁵⁴ RAČOK, M. *K možnosti spáchání trestného činu podvodu podáním nepravdivého návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí nebo exekuce*, Bulletin advokacie 11/2008

⁵⁵ HLAVSA, P. *Exekuční řád*. 3. vydání. Praha: Linde Praha, 2008, 63 s.

⁵⁶ RYDVAL, T. *Dvě praktické poznámky k „exekucím“: o náležitostech návrhu a místní příslušnosti soudu*, Bulletin advokacie 10/2008 – *oprávněný není schopen podat návrh prostý vad, jestliže neuvede bydliště fyzické osoby podnikatele a existuje zde možnost povinného namítat v exekuci místní nepřislusnost.*

notářem, z níž je patrné, že se splnila podmínka nebo že oprávněný splnil svou vzájemnou povinnost, popřípadě je připraven ji splnit (§ 43 EŘ).

Exekutor zkoumá pouze formální náležitosti návrhu, nezkoumá předpoklady pro nařízení exekuce, jež je v kompetenci až soudu.⁵⁷ Pokud je návrh nesrozumitelný, neurčitý nebo jestliže nejsou splněny náležitosti návrhu na nařízení exekuce, užije se postup stanovený v § 39 EŘ. Exekutor, kterému byl doručen návrh, vyzve nejpozději do 15 dnů oprávněného, aby návrh opravil nebo doplnil, určí mu lhůtu a poučí ho o tom, jak je třeba opravu nebo doplnění provést. Dále ho poučí, že jestliže v určené lhůtě návrh řádně neopraví, nedoplní nebo nepřiloží exekuční titul, soud sám nebo na návrh exekutora řízení zastaví.

Soud v dikci § 39 EŘ vyzve oprávněného k opravě návrhu pod pohrůžkou zastavení řízení také v případě, že navržený soudní exekutor je nezpůsobilý k provedení exekuce. Nezpůsobilost může spočívat v totožnosti s osobou oprávněného nebo je-li jeho zmocněncem. Návrh se stane perfektním, zvolí-li si oprávněný k provedení exekuce jiného exekutora.⁵⁸ Návrh musí být podán v listinné nebo elektronické podobě prostřednictvím veřejné datové sítě, telegraficky nebo telefaxem. Telegrafický návrh je potřeba do tří dnů doplnit, ve stejné lhůtě je potřeba doplnit návrh podaný telefaxem či v elektronické podobě předložit jeho originál, případně návrh shodného znění s výjimkou elektronického podání opatřeného zaručeným elektronickým podpisem. K podáním, která nebyla do tří dnů doplněna, exekutor nepřihlíží. Tuto lhůtu nelze prodloužit.⁵⁹

Podá-li oprávněný více návrhů na nařízení exekuce v téže věci, provede exekuci ten exekutor, kterého jejím provedením pověří soud (§ 35 odst. 4 EŘ). Zde jde o uplatnění zásady předstihu. V ostatních případech se exekuce zastaví, čímž bude zabráněno tomu, aby v jedné a téže věci probíhaly několikerá exekuční řízení.⁶⁰

⁵⁷ KASÍKOVÁ, M. a kol. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti: Komentář*. 2. vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, 166 s.

⁵⁸ Usnesení NS, sp. zn. 20 Cdo 153/2007

⁵⁹ KASÍKOVÁ, M. a kol. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti: Komentář*. 2. vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, 132 s.

⁶⁰ Sněmovní tisk č. 725/0 návrh zákona o soudních exekutorech, důvodová zpráva.

Nakonec ve smyslu § 35 odst. 3 EŘ zahájení exekučního řízení brání tomu, aby pro tentýž nárok bylo zahájeno nebo probíhalo jiné exekuční řízení podle tohoto zákona.

3.5 Žádost o pověření k provedení exekuce

Obsahuje-li návrh oprávněného všechny náležitosti, je srozumitelný a určitý, požádá exekutor exekuční soud nejpozději do patnácti dnů ode dne doručení perfektního návrhu o pověření k provedení exekuce (dále „pověření“). Exekuční řízení je sice zahájeno doručením návrhu na jeho nařízení, ale exekutor může začít provádět exekuci až tehdy, udělí-li mu exekuční soud pověření k jejímu provedení (§ 35 odst. 2 EŘ). V žádosti o pověření musí být označen exekutor, který má být pověřen provedením exekuce, s uvedením jeho sídla. Žádost musí být datována a musí dále obsahovat jméno, příjmení a bydliště účastníků nebo obchodní firmu nebo název, sídlo a identifikační číslo, přesné označení titulu, datum jeho vykonatelnosti a uvedení povinnosti, která má být vymožena. Společně se žádostí bude zaslán návrh oprávněného na nařízení exekuce se všemi listinami. Žádost musí být podána na elektronickém formuláři patřičně zkonvertována (§ 44 odst. 2 EŘ ve spojení se zákonem č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů).

Před vydáním usnesení o nařízení exekuce a pověření exekutora jejím provedením musí soud nezávisle na exekutorovi zkoumat formální náležitosti návrhu společně s jeho srozumitelností a určitostí. Shledá-li vady, vrátí návrh s žádostí o odstranění exekutorovi, který dále postupuje podle § 39 EŘ jak bylo uvedeno v kapitole 3.4. Vedle zkoumání návrhu se soud zabývá svou příslušností a pravomocí, náležitostmi titulu, zda je právo prekludováno, aktivní a pasivní legitimací účastníků či osobou exekutora. Exekuční soud neposuzuje vady řízení nalézacího a ani se nezabývá otázkou promlčení, které může být uplatněno až při rozhodování o zastavení exekuce.⁶¹ Udělením pověření k provedení exekuce začíná hlavní fáze činnosti exekutora, která spočívá v realizaci splnění povinnosti stanovené exekučním titulem.

⁶¹ KASÍKOVÁ, M. a kol. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti: Komentář*. 2. vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, 167 s.

4. Průběh exekučního řízení

4.1 Usnesení o nařízení exekuce

4.1.1 Náležitosti usnesení

Soud usnesením nařídí exekuci a jejím provedením pověří exekutora označeného v návrhu na nařízení exekuce. Soud nařídí exekuci, aniž by stanovil, jakým způsobem má být exekuce provedena (§ 44 odst. 4 in fine EŘ). Toto ustanovení neplatí bezvýjimečně. Exekutor je zejména vázán způsobem provedení exekuce, která vyplývá z titulů na nepeněžitá plnění, která nepostihují celou majetkovou sféru povinného. Exekuce na peněžitá plnění přináší oproti výkonu rozhodnutí tu výhodu, že exekutor provádí exekuci všemi možnými prostředky bez nutnosti součinnosti oprávněného, při zachování míry proporcionality tak, aby vymohl požadovanou pohledávku. O jednotlivých způsobech provedení exekuce je pojednáno v kapitole 5.

Usnesení obsahuje tyto obligatorní náležitosti (§ 44 odst. 6 EŘ)

- a) označení exekučního soudu, který pověřuje exekutora provedením exekuce,
- b) označení exekutora, který je pověřen provedením exekuce,
- c) označení titulu a orgánu, který ho vydal, nebo osoby, která jej vyhotovila,
- d) označení oprávněného a povinného
- e) označení povinnosti, která má být exekucí vymožena, včetně povinnosti uhradit náklady exekuce
- f) podpis a datum
- g) poučení o možnosti podat odvolání, o zákazu nakládat s majetkem a výzvě o možnosti splatit dluh podle § 46 odst. 5 EŘ.

Vedle toho se bezpochyby musí použít podpůrně dle § 52 odst. 1 EŘ obecná úprava § 167 a násl. občanského soudního řádu, který stanoví obecné požadavky na usnesení. Zejména se bude jednat o označení soudu, jména a příjmení soudců, označení zástupců účastníků, lhůtě a místu k podání odvolání, dne a místu vydání usnesení. Výroková část může obsahovat rozhodnutí o nákladech řízení a rozhodnutí o zastavení části řízení např. pro vady návrhu (§ 39 EŘ).

4.1.2 Doručování usnesení

Usnesení exekutor doručí oprávněnému a povinnému do vlastních rukou, povinnému se doručí společně s návrhem na nařízení exekuce. Dále se usnesení doručí Komoře a orgánům pověřeným vedení evidence rejstříků právnických osob, případně dalším orgánům či osobám, je-li to potřebné pro vedení exekuce. Zde se jedná zejména o Ministerstvo dopravy, které provozuje registr vozidel podle zákona č. 56/2001., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích či orgánu, který vede evidenci zástavních práv na movitých věcech zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti. Pokud je v katastru nemovitostí zapsáno vlastnické právo povinného, usnesení se doručí katastrálnímu úřadu (§ 44 EŘ). Katastrální úřad vyznačí na listu vlastnictví nemovitosti poznámku o nařízení exekuce. Ve znění § 125 EŘ zapíše pravomocná usnesení o nařízení exekuce elektronicky exekutor do Centrální evidence exekucí podle vyhlášky č. 329/2008 Sb., o centrální evidenci exekucí.

Po skončení exekuce zašle exekutor oznámení o skončení všem orgánům a osobám, které ve svých evidencích vedou poznámku o probíhající exekuci anebo kterým byla v exekuci uložena nějaká povinnost. Oznámení není rozhodnutím. Na žádost zašle toto oznámení neprodleně rovněž účastníkům řízení (§ 46 odst. 7 EŘ).

Usnesení soud exekutorovi doručuje pomocí datové schránky. Pravidlo, že usnesení nesmí být povinnému doručeno dříve než exekutorovi a oprávněnému, je jedním ze základních principů exekučního řízení. Mezi pověřením exekutora k provedení exekuce a doručením usnesení o jeho nařízení povinnému existuje časový úsek, poskytující exekutorovi možnost pátrat po majetku povinného a zvažovat způsob jeho postižení. V této fázi ještě nepůsobí účinek zákazu nakládání s majetkem (kapitola 4.1.3), a tedy je potřebné lustrvat solventnost povinného bez jeho vědomí. Jestliže by se povinný dozvěděl o nařízení exekuce ještě před doručením usnesení, došlo by často k jejímu zmaření, neboť by se povinný začal účelově zbavovat svého majetku. Stejně tak se musí obezřetně chovat soud, který nemá prokázáno, zda bylo usnesení povinnému již doručeno. Soud by neměl sdělovat povinnému a osobám jednajícím

v jeho zájmu jakékoliv informace ohledně možného nařízení exekuce a o povědomí povinného o možnosti probíhající exekuce informovat příslušného exekutora.⁶²

4.1.3 Zákaz nakládání s majetkem

Po doručení usnesení o nařízení exekuce nesmí povinný nakládat se svým majetkem včetně nemovitostí a majetku patřícího do společného jmění manželů, vyjma běžné obchodní a provozní činnosti, uspokojování základních životních potřeb svých a osob, ke kterým má vyživovací povinnost, udržování a správy majetku (§ 44a odst. 1 EŘ). Doručením usnesení nastávají účinky generálního inhibitoria (dále „inhibitorium“).⁶³

Právní úkon, kterým povinný porušil tuto povinnost, je neplatný.⁶⁴ Právní úkon se však považuje za platný, pokud se neplatnosti právního úkonu nedovolá exekutor, oprávněný, nebo přihlášený věřitel, aby zajistili uspokojení své pohledávky (§ 44a odst. 1 EŘ). Střední novelou exekučního řádu došlo ke změně koncepce inhibitoria tak, že z premisy absolutní neplatnosti úkonů přechází na neplatnost relativní. Avšak i při změně z absolutní neplatnosti učiněných úkonů je zachována jeho funkčnost. Třetí osoby jsou chráněny tím, že v Centrální evidenci exekucí mohou zjistit, zda je proti povinnému exekuce vedena. Vůči třetím osobám se uplatňuje stejný princip, jako u jiných veřejně přístupných evidencí a registrů.⁶⁵

Právní účinky dovolání se relativní neplatnosti nastávají od účinnosti právního úkonu. Možnost dovolat se neplatnosti poskytuje exekuční příkaz nebo jiný projev vůle, který výslovně na to odkazuje. Tyto projevy vůle je potřeba doručit všem účastníkům právního úkonu, jehož neplatnosti se exekutor, oprávněný nebo přihlášený věřitel dovolávají (§ 44a odst. 1 in fine EŘ).

Inhibitorium se nepoužije, pokud je povinným stát. V případě státu lze však obavu, že by snížil hodnotu svého majetku považovat za bezpředmětnou. Zákaz

⁶² KASÍKOVÁ, M. a kol. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti: Komentář*. 2. vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, 170 s.

⁶³ Usnesení NS, sp. zn. 20 Cdo 833/2007

⁶⁴ ADÁMEK, R. *Rizika při nabývání nemovitosti od povinného*, Bulletin advokacie 6/2009 – k účinkům generálního (speciálního) inhibitoria se váže problematika nabývání nemovitosti od povinného

⁶⁵ Sněmovní tisk č. 804/0 k novele zákona o soudních exekutorech a exekuční činnosti, důvodová zpráva.

dispozice s majetkem by mohl vést ke zkomplikování činnosti jeho organizačních složek, popřípadě i k narušení jejich činnosti.⁶⁶

Povinný má možnost vymanit se z účinků generálního inhibitoria složením vymáhané částky u exekutora. Tato částka musí být ve výši vymáhané pohledávky společně s náklady exekuce a nákladů oprávněného. Jestliže složená částka dosahuje patřičné výše, exekutor zruší rozhodnutím inhibitorium. Toto rozhodnutí musí vydat do sedmi dnů ode dne, v němž mu byl doručen návrh povinného, a neprodleně ho zašle účastníkům řízení a dalším osobám, kterým doručil exekuční příkazy. Proti rozhodnutí o zrušení zákazu nakládání s majetkem není přípustný opravný prostředek (§ 44a odst. 2 EŘ). Další možnost povinného jak omezit zákaz nakládáním s majetkem, je návrh ve smyslu § 44a odst. 3 EŘ o tom, že se zákaz nevztahuje na majetek uvedený v návrhu. Povinný musí doložit, že jeho zbývající majetek zjevně a nepochybně dostačuje k uhrazení vymáhané pohledávky s náklady. Odstavec 3 a 2 § 44a EŘ se použije i pro zrušení účinků speciálního inhibitoria, o němž je pojednáno v kapitole 4.3.2.

Novým institutem v exekučním řádu je § 44a odst. 4 EŘ, který přináší možnost povinného zpeněžit majetek nebo jednotlivé majetkové hodnoty, jež jsou zatíženy inhibitoriem. Povinný je vázán písemným souhlasem exekutora, oprávněného a přihlášených věřitelů a výtěžek ze zpeněžení musí použít k úhradě vymáhané pohledávky s příslušenstvím a náklady. Zpeněžit majetek může nejméně za obvyklou cenu zjištěnou znaleckým posudkem, splatnou při podpisu smlouvy k rukám exekutora. Povinný nesmí zpeněžit majetek, pokud je postižen další exekucí. Tento institut má přispět k hladšímu a méně konfliktnímu průběhu exekuce, kdy dlužník je sám motivován k prodeji části svého majetku. Hovoří se o respektování zásady *praetia affectionis* tzn. možnost dlužníka zachovat si věci, ke kterým má osobní vztah.⁶⁷

⁶⁶ Sněmovní tisk č. 178/0 k novele zákona o soudních exekutorech a exekuční činnosti, důvodová zpráva.

⁶⁷ Sněmovní tisk č. 804/0 k novele zákona o soudních exekutorech a exekuční činnosti, důvodová zpráva.

4.1.4 Výzva ke splnění vymáhané povinnosti

Exekutor v dikci § 46 odst. 5 EŘ zašle povinnému společně s usnesením výzvu ke splnění vymáhané povinnosti, v níž vyčíslí vymáhaný nárok a zálohu na snížené náklady exekuce a náklady oprávněného. Exekutor vyzve osobu povinného, aby ve lhůtě patnácti dnů ode dne doručení výzvy uhradil celkové vymáhané plnění. Ustanovení § 11 odst. 1 vyhlášky č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem stanoví, že splní-li povinný ve lhůtě patnácti dnů celkovou vymáhanou pohledávku, náleží exekutorovi snížená odměna ve výši padesáti procent, jde-li o exekuci na peněžitě plnění či třiceti procent, jde-li o exekuci na nepeněžitá plnění. Dle § 6 odst. 3 ET tato odměna činí nejméně částku ve výši 3 000 Kč. Pokud povinný splní povinnost ve lhůtě, vydá exekutor příkaz k úhradě nákladů exekuce, jehož právní mocí bude exekuce provedena. Splněním vymáhaného nároku zaniká zákaz nakládání s majetkem (kapitola 4.1.3) a speciální inhibitorium dle § 47 odst. 4 EŘ. Tím, že je celková vymáhaná částka povinným zaplacená již v počátcích exekučního řízení, snižují se jeho náklady a umožňuje se rychlejší a efektivnější průběh.

4.1.5 Odvolání proti usnesení o nařízení exekuce

Proti usnesení je přípustné odvolání, v němž nelze namítat jiné skutečnosti než ty, jež jsou rozhodné pro nařízení exekuce; k ostatním soud nepřihlédne a nařízení exekuce potvrdí. Neobsahuje-li odvolání skutečnosti rozhodné pro nařízení exekuce nebo neobsahuje-li žádné skutečnosti, soud usnesením odvolání odmítne (§ 44 odst. 7 EŘ). Citovanému ustanovení odpovídá stanovisko Nejvyššího soudu, který navíc doplnil, že povinný není věcně legitimován k podání odvolání proti výroku usnesení o pověření provedením exekuce konkrétním exekutorem, obranu mu v tomto případě poskytují ustanovení o možnosti vyloučení exekutora.⁶⁸ Mimo nedostatku podmínek řízení je možné namítat vykonatelnost titulu, věcnou legitimaci účastníků a jejich právních nástupců, rozsah vymáhané pohledávky, zánik vymáhaného práva či prokázání vzájemné povinnosti. Odmítnutí odvolání je v podstatě potvrzení usnesení

⁶⁸ Stanovisko Nejvyššího soudu k výkladu zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů sp. zn. Cpjn 200/2005 (část XI.)

(§ 219 OSŘ). Pokud se soud bude zabývat podaným odvoláním, může v zásadě potvrdit usnesení o nařízení exekuce, ale není vyloučeno, aby usnesení změnil a návrh na nařízení exekuce zamítl (§ 220 OSŘ) nebo věc vrátil soudu prvního stupně (§ 221 OSŘ). Odvolání nemá odkladný účinek co do zákazu nakládání s majetkem. Kromě osoby povinného může podat odvolání i osoba oprávněná, a to pouze proti zamítnutí návrhu na nařízení exekuce. V úvahu přichází i odvolání ze strany manžela povinného.⁶⁹

Odvolání se podává do patnácti dnů od doručení písemného vyhotovení rozhodnutí u soudu, proti jehož rozhodnutí směřuje (§ 204 odst. 1 OSŘ). Podá-li povinný odvolání k rukám exekutora, je ten povinen postoupit je bez zbytečného odkladu soudu; doručením exekutorovi je zachována lhůta k podání odvolání (§ 44 odst. 7 in fine EŘ). Odvolací řízení je ovládáno zásadou úplné apelace, která umožňuje přezkum rozhodnutí po stránce skutkové i právní. Soud druhého stupně přihlíží i k novým skutečnostem a důkazům, což s sebou přináší možnost úmyslného protahování řízení ze strany účastníků, jakož i zvýšené náklady.⁷⁰ Dovolání je přípustné proti usnesení odvolacího soudu, jímž bylo potvrzeno nebo změněno usnesení soudu prvního stupně (i když dojde k odmítnutí odvolání), kterým bylo rozhodnuto o exekuci. Dovolání není možné proti výroku usnesení odvolacího soudu o nákladech exekuce.⁷¹

4.2 Účastníci řízení

4.2.1 Oprávněný, povinný a další účastníci

Účastník řízení musí splňovat několik vlastností. Exekuční řád neobsahuje obecnou úpravu, a tak se při stanovení, kdo může být účastníkem, použije občanského soudního řádu, který dále v některých otázkách odkazuje na občanský zákoník. Způsobilost být účastníkem (tzv. procesní subjektivita), znamená způsobilost být nositelem procesních práv a povinností. Občanský soudní řád (§ 19) odkazuje do oblasti hmotného práva a přiznává procesní subjektivitu každému, kdo má způsobilost mít

⁶⁹ HLAVSA, P. *Exekuční řád*. 3. vydání. Praha: Linde Praha, 2008, 73,74 s.

⁷⁰ WINTEROVÁ, A. a kol. *Civilní právo procesní*. 4. vydání. Praha: Linde Praha, 2006, 461 s.

⁷¹ TRIPES, A. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vydání. Praha: C.H.Beck, 2006, 789 s.

práva a povinnosti. Nedostatek způsobilosti být účastníkem je neodstranitelnou vadou řízení, jež vede k zastavení řízení. Dalším požadavkem je procesní způsobilost samostatně jednat před soudem. Občanský soudní řád (§ 20) odkazuje i zde do oblasti hmotného práva. Procesní způsobilost přiznává každému v tom rozsahu, v jakém má způsobilost k právním úkonům. Na rozdíl od právní subjektivity může být fyzická osoba způsobilosti k právním úkonům soudem zbavena či omezena. Nedostatek procesní způsobilosti nebrání účastenství ve věci, pokud je účastník zastoupen (tzv. odstranitelná procesní vada). Vedle procesní subjektivity a způsobilosti musí účastník splňovat další požadavky. Především musí být věcně legitimován, zda-li podle hmotného práva je nositelem tvrzeného subjektivního práva (tzv. aktivní legitimace žalobce) či povinnosti (tzv. pasivní legitimace žalovaného). Nedostatek věcné legitimace vede k zamítnutí žaloby. V určitých případech se může subjekt domáhat svého práva i přes to, že není jeho hmotněprávním nositelem. Mluvíme o procesní legitimaci, kterou má například oprávněný vůči dlužníku povinného.⁷²

Účastníkem exekučního řízení je oprávněný a povinný (§ 36 odst. 1 EŘ). Oprávněný je ten, kdo u soudu podává návrh na nařízení exekuce a povinný je ten, proti komu návrh směřuje. Otázku aktivní a pasivní věcné legitimace, stejně jako procesní subjektivitu a způsobilost zkoumá soud.⁷³ Vedle oprávněného a povinného mohou v exekučním řízení vystupovat jako účastníci i další osoby, které se účastní jen části řízení. Jedná se např. o manžela povinného, plátce mzdy, peněžní ústav, dlužníka povinného, osoby oprávněné z věcného břemene, dražitele, spoluvlastníka, přihlášeného věřitele do rozvrhového jednání či samotného exekutora. Exekuční řízení vylučuje, aby v něm vystupoval vedlejší účastník, naproti tomu může na straně oprávněné i povinné vystupovat společenství vlastníků, pokud je toto účastenství založeno titulem.⁷⁴

4.2.1.1 Manžel povinného

Manžel povinného (dále jen „manžel“) je účastníkem řízení jsou-li exekučním příkazem postiženy věci, práva nebo jiné majetkové hodnoty patřící do společného

⁷² WINTEROVÁ, A. a kol. *Civilní právo procesní*. 4. vydání. Praha: Linde Praha, 2006, 144 až 152 s.

⁷³ TRIPES, A. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vydání. Praha: C.H.Beck, 2006, 60 s.

⁷⁴ KASÍKOVÁ, M. a kol. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti: Komentář*. 2. vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, 114 až 115 s.

jmění manželů (dále „SJM“) a stává se jím pro tu část řízení, kde jde o tyto věci, práva nebo majetkové hodnoty (§ 36 odst. 2 EŘ). I přesto, že občanský zákoník zavazuje manžele k solidárnímu plnění závazků, nelze na základě titulu znějícího pouze na jednoho z manželů, nařizovat exekuci vůči druhému v titulu neuvedenému.⁷⁵ Účastenství manžela v řízení je dáno, jestliže je exekucí postižen movitý majetek, nemovitosti, podnik a u exekuce zřízením exekutorského zástavního práva na nemovitostech. Není účastníkem v exekuci na nepeněžitá plnění.⁷⁶ Manžel se nestává účastníkem v případě exekuce vedené na účet, kdy je jeho výlučným majitelem, tento účet nesmí být postižen.⁷⁷ Stejně tak se manžel nestává účastníkem v případě exekuce prováděné srážkami z jeho mzdy.⁷⁸

Ve smyslu § 42 odst. 1 EŘ může být exekucí postižen majetek v SJM, pokud vymáhaný závazek vznikl za trvání manželství.⁷⁹ Za majetek patřící do SJM se považuje majetek, který dle § 143 OZ nabyt některý z manželů nebo jej nabyli oba, s výjimkou majetku získaného dědictvím, darem, do výlučného vlastnictví nebo nabytého restitucí. Nepřihlíží se ke smlouvě, která by zužovala zákonem stanovený rozsah SJM nebo vyhradovala jeho vznik ke dni zániku manželství. Manžel je oprávněn k podání excindační žaloby⁸⁰ a může podat odvolání do usnesení o nařízení exekuce, jestliže by následnou exekucí mohl být postižen majetek v SJM.⁸¹

4.2.1.2 Procesní nástupnictví

Během vykonávacího řízení může dojít ke změně účastníků (§ 107 OSŘ). Touto změnou může být univerzální sukcese, jež spočívá v převodu nebo přechodu práv na jinou osobu z důvodu ztráty způsobilosti být účastníkem (smrtí fyzické osoby či zánikem osoby právnické). Změna, která není vázána na ztrátu způsobilosti být účastníkem je singulární sukcese, jež spočívá např. v postoupení pohledávky třetí osobě.

⁷⁵ Usnesení NS, sp. zn. 20 Cdo 2304/2002

⁷⁶ TRIPES, A. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vydání. Praha: C.H.Beck, 2006, 64 s.

⁷⁷ Usnesení NS, sp. zn. 20 Cdo 712/2004

⁷⁸ Usnesení NS, sp. zn. 20 Cdo 1642/2004

⁷⁹ CHALUPA, L. *Nakládání s majetkem ve výlučném vlastnictví manžela povinného*, Bulletin advokacie 12/2008 – *exekutor musí závazně zjistit, zda majetek není jen ve výlučném vlastnictví manžela povinného*.

⁸⁰ Usnesení NS, sp. zn. 3463/2006

⁸¹ Stanovisko Nejvyššího soudu k výkladu zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů sp. zn. Cpjn 200/2005 (část IX.)

Pro obě sukcese platí, že nový účastník řízení musí přijmout stav exekučního řízení takový, jaký tu je (107a OSŘ).⁸² Tato obecná úprava OSŘ se použije subsidiárně i pro řízení exekuční.

Proti jinému, než kdo je v rozhodnutí označen jako povinný, nebo ve prospěch jiného, kdo je v rozhodnutí označen jako oprávněný, lze provést exekuci, jen jestliže je prokázáno, že na něj přešla povinnost nebo právo z titulu. Tento přechod lze prokázat listinou vydanou anebo ověřenou státním orgánem nebo notářem.⁸³ Prokáže-li se převod nebo přechod práv, vstoupí do řízení nový oprávněný. Ten musí přijmout stav řízení, jaký tu je v době jeho nástupu do řízení (§ 36 EŘ). Procesní nástupnictví je možné i na straně povinného. Rozhodnutí o procesním nástupnictví podle § 107 a § 107a OSŘ vydá soud nebo exekutor v závislosti na okamžiku, kdy nastala rozhodná skutečnost pro sukcesí.⁸⁴

4.2.1.3 Součinnost třetích osob

V dikci § 46 odst. 2 exekutor činí i bez návrhu úkony, které směřují k jejímu provedení až do zániku jeho pověření. Mimo rozhodnutí exekutora v rámci prováděné exekuce, má exekutor pravomoc lustrvat majetkovou sféru povinného a zjišťovat jeho identifikační údaje, kdy je pro subjekty stanovena povinnost součinnosti, doloží-li exekutor své pověření k provedení exekuce. Tyto úkony se stejně jako rozhodnutí exekutora evidují ve spise, jež je podkladem pro zdárný průběh řízení. Třetí osoby poskytují informace bez zbytečného odkladu, bezplatně⁸⁵ a jsou odpovědné za případnou škodu způsobenou nesplněním součinnosti. Exekutor si může součinnost vynucovat pod sankcí uložení pořádkové pokuty ve výši až 50 000 Kč (§ 34 EŘ).

⁸² WINTEROVÁ, A. a kol. *Civilní právo procesní*. 4. vydání. Praha: Linde Praha, 2006, 160,161 s.

⁸³ Usnesení NS, sp. zn. 20 Cdo 383/2004 – *smlouva o postoupení pohledávky má povahu soukromé listiny; musí být ověřena a legalizována podle zákona č. 41/1993 Sb. nebo zákona č. 358/1992 Sb.*

⁸⁴ DRÁPAL, L.; BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, 2119 s.

⁸⁵ Stanovisko Nejvyššího soudu k výkladu zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů sp. zn. Cpjn 200/2005 (část VI.) – *bezplatnost neznamená, že by tyto osoby neměly právo na náhradu hotových výdajů, které platí stát.*

Žádost o součinnost musí být písemná, povinný v ní musí být dostatečně identifikován a exekutor v ní doloží své oprávnění k provedení exekuce kopií usnesení soudu o jejím nařízení. Osoby poskytují součinnost i přes svou povinnost mlčenlivosti.⁸⁶ Mezi subjekty povinné k součinnosti řadíme soudy, orgány státní správy a samosprávy, obce a jejich orgány, notáře, fyzické a právnické osoby rozhodující-li o právech a povinnostech. Ti jsou povinni sdělit exekutorovi údaje o majetku povinného. Dále dle § 33 EŘ součinnost poskytuje Policie České republiky ve smyslu § 21 zákona č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky. V neposlední řadě poskytují spolupráci orgány a osoby, které vedou evidence osob (katastr nemovitostí, státní správa sociálního zabezpečení, zdravotní pojišťovny, registr motorových vozidel, banky, pošta či provozovatelé telekomunikačních služeb). Nově je umožněn elektronický přístup do centrální evidence obyvatel, centrální evidence penzijního připojištění a centrální evidence stavebního spoření (§ 33a až 33c EŘ).

4.3 Exekuční příkaz

4.3.1 Účinky a náležitosti

Exekutor v řízení rozhoduje exekučním příkazem (dále jen „příkaz“) a příkazem k úhradě nákladů exekuce, v ostatních případech rozhoduje usnesením (§ 3 odst. 2 ProvVyhl). Exekuční řád v § 47 a násl. upravuje exekuční příkaz jako jednu z forem rozhodování exekutora. Exekučním příkazem se rozumí příkaz k provedení exekuce některým ze způsobů, jež stanoví EŘ. Exekutor vydává exekuční příkaz poté, kdy mu bylo doručeno usnesení o nařízení exekuce a exekuce se podle příkazu provede po právní moci nařizovacího usnesení (§ 3 odst. 3 ProvVyhl). Na základě šetření po pověření k provedení exekuce, kdy se zjišťuje majetnost povinného, jeho identifikační údaje a místo pobytu, určí exekutor způsob provedení exekuce, k jehož realizaci vydá příkaz. V případě titulu na peněžité plnění má exekutor možnost provést exekuci volbou mezi způsoby stanovenými v § 59 EŘ, kdy je vázán způsobem, který není zřejmě nevhodný, zejména vzhledem k poměrům výše závazků povinného a ceny předmětu, z něhož má být splnění závazků povinného dosaženo. Může tedy příkazem nebo příkazy

⁸⁶ KASÍKOVÁ, M. a kol. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti: Komentář*. 2. vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, 98 s.

postihnout majetkovou sféru dlužníka při dodržení zásady přiměřenosti.⁸⁷ Pokud je exekuce nařízena k vymožení nepeněžitě povinnosti, nevydává exekutor příkaz, jestliže je z usnesení o nařízení exekuce jasné, jaká povinnost se bude vymáhat.⁸⁸ Vlastní provedení exekuce způsobem stanoveným v příkazu je možné až po právní moci usnesení o nařízení exekuce, kdy má příkaz účinky nařízení výkonu rozhodnutí podle OSŘ. Exekuční příkaz s sebou přináší účinky přednosti, která je významná z hlediska přerušování řízení (kapitola 4.4) a pořadí pro uspokojení vymáhané pohledávky. Na základě exekučního příkazu vymožená peněžitá plnění exekutor vyplácí do třiceti dnů oprávněnému. Exekutor takto vyplácí jak celou vymoženou pohledávku, tak i částečné plnění převyšující jeden tisíc korun, nedohodl-li se s oprávněným jinak (§ 46 odst. 4 EŘ).

Exekutor může příkaz zrušit, jestliže dříve zvolený způsob exekuce považuje za nadbytečný pro uspokojení vymáhané pohledávky. Nelze ani vyloučit změnu příkazu, opačná možnost by znamenala povinnost exekutora podávat návrh na částečné zastavení exekuce. Proti příkazu není přípustný žádný opravný prostředek (odvolání, žaloba pro zmatečnost, žaloba na obnovu řízení, odpor, námitky či dovolání), neboť upřesňuje konkrétní způsob provedení exekuce, která již byla nařízena usnesením, proti němuž lze podat odvolání. Soud případné odvolání odmítne. Jedinou obranou proti příkazu tak zůstává návrh na zastavení exekuce podle § 55 EŘ.⁸⁹

Náležitostmi příkazu jsou označení exekučního soudu, označení exekutora, exekuční titul a orgán, který jej vydal, označení účastníků, označení povinnosti, způsob provedení exekuce, označení osob, kterým se příkaz doručuje, poučení o odvolání, den a místo jeho vydání, podpis exekutora a výrok exekučního příkazu (§ 48 EŘ). Výrok příkazu ukládající peněžitě plnění musí ve smyslu § 49 EŘ obsahovat pro každý způsob provedení exekuce patřičné označení toho, vůči komu má povinný nárok, právo, pohledávku či označení nemovitosti, peněžního ústavu, zástavy, věci a podniku, kde má povinný vlastnická práva (náležitosti výroku je možno porovnat s přílohou č. 1).

⁸⁷ Nález ÚS, sp. zn. II. ÚS 1038/08 (část IV.)

⁸⁸ KASÍKOVÁ, M. a kol. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti: Komentář*. 2. vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, 202 s.

⁸⁹ HLAVSA, P. *Exekuční řád*. 3. vydání. Praha: Linde Praha, 2008, 77,78 s.

4.3.2 Zákaz nakládání s majetkem

Kromě generálního inhibitoria, o kterém bylo pojednáno v kapitole 4.1.3, zná exekuční řád další institut omezující povinného v možnosti nakládat s majetkem a to speciální inhibitorium obsažené v § 47 odst. 4 EŘ. Majetek postižený příkazem nesmí povinný převést na jiného, zatížit ho nebo s ním jinak nakládat. Právní úkon, kterým povinný porušil tuto povinnost, je absolutně neplatný⁹⁰.

Zákaz povinnému nakládat s věcmi nebo právy je u některých způsobů exekuce rozšířen o arrestatorium, které spočívá v zákazu pro dlužníka povinného nakládat s pohledávkou povinného v rozsahu vymáhané částky. Exekuční řád aplikuje inhibitoria v odkazech na úpravu v OSŘ jak obecně v § 52 odst. 1 EŘ, tak v rámci jednotlivých způsobů provedení exekuce v § 60, 65, 65a, 69, 71 a 73 EŘ. Tím se krom obecných výjimek ze zákazu nakládání s majetkem použije i úprava výjimek ze zákazu nakládání s majetkem pro jednotlivé způsoby jejího provedení.⁹¹

4.4 Přerušování řízení

Exekuční řád stanoví, že v exekučním řízení nelze prominout zmeškání lhůty a podat návrh na obnovu řízení, dále není možno řízení přerušit, nestanoví-li exekuční řád nebo zvláštní právní předpis jinak (§ 35 odst. 5 EŘ). Zákon umožňující přerušování exekučního řízení je zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, který ve svém § 35 odst. 2 stanoví, že se exekuce přerušuje, je-li podán návrh na zrušení rozhodčího nálezu soudem, pro který byla exekuce nařízena. Alternativou k přerušování řízení je jeho neprovedení, které stanoví zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení v § 109 tak, že exekuci na majetek dlužníka a majetek náležící do podstaty lze naříditi, nelze ji však provést.

⁹⁰ Usnesení NS, sp. zn. 20 Cdo 2678/2006 – *povinný může pozbyt vlastnictví k postiženým věcem v důsledku úkonů třetích osob nebo jiných právních skutečností: nevyvratitelná domněnka vypořádání SJM, vrácení daru, prodávající odstoupí od smlouvy.*

⁹¹ KASÍKOVÁ, M. a kol. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti: Komentář*. 2. vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, 205 s.

Velice významně se otázkou přerušeni zabývá zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí. Zákon o souběhu se použije pro případy souběhu výkonu rozhodnutí (exekuce podle EŘ) s exekucí prováděnou správcem daně či správním orgánem. Nově by se tato ustanovení měla použít i pro souběhy mezi exekucemi prováděnými podle exekučního řádu a mezi nimi s výkonem rozhodnutí (§ 130 odst. 3 EŘ), kdy se současná úprava řešila podle OSŘ a případný souběh vedl k zastavení řízení, nikoliv k jejímu přerušeni, což představovalo nemalé obtíže pro oprávněné osoby. Řízení se přerušuje, když je exekuce vedena prodejem nemovitosti, prodejem movitých věcí či prodejem podniku tak, že se provede ta exekuce, kterou byly movité věci nejdříve sepsány, či ta, která byla nejdříve nařízena. Je-li exekuční řízení přerušeno, exekutor nečiní žádné úkony směřující k provedení exekuce (§ 46 odst. 6 EŘ).

4.5 Odklad exekuce

Odklad⁹² je stav řízení, kdy exekutor nečiní úkony, které by vedly k vynucení povinnosti povinného, přičemž dosud provedené úkony nejsou odkladem dotčeny. Odklad je už ze své podstaty přechodného rázu, což je vyjádřeno tím, že exekutor nebo exekuční soud musí v usnesení o odkladu uvést dobu, na kterou se exekuce odkládá. Během odkladu zůstávají v platnosti uložená inhibitoria i arrestatoria, i přesto je možné proti usnesení o odkladu podat odvolání.⁹³

Návrh na odklad podává povinný u pověřeného exekutora. Musí být srozumitelný, určitý a s příloženými listinami prokazující tvrzené skutečnosti. Jestliže nelze pro nedostatky v návrhu rozhodnout, exekutor návrh na odklad odmítne (§ 54 odst. 1 EŘ). Nepoužije se ustanovení § 43 OSŘ, protože výzvy k doplnění a s tím spojené lhůty by byly v rozporu s cíly exekučního řízení. Odmítnutí návrhu navrhovatele nijak nepoškozuje, protože může podat návrh nový, prostý vad.⁹⁴ Exekutor může návrhu vyhovět a sám vydá usnesení o odkladu exekuce nebo její části. Po tuto dobu nečiní žádné úkony směřující k provedení exekuce. Po uplynutí doby odkladu

⁹² Usnesení ÚS, sp. zn. III.ÚS 937/06 – *k ochraně povinného jsou k dispozici odklad či zastavení exekuce.*

⁹³ KASÍKOVÁ, M. a kol. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti: Komentář*. 2. vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, 225,226 s.

⁹⁴ Sněmovní tisk č. 804/0 k novele zákona o soudních exekutorech a exekuční činnosti, důvodová zpráva.

exekutor i bez návrhu pokračuje v jejím provádění (§ 54 odst. 3 in fine EŘ). Nevyhoví-li návrhu do sedmi dnů, postoupí jej společně s exekučním spisem k rozhodnutí soudu, který o něm rozhodne do patnácti dnů (§ 54 odst. 7 EŘ). Do vydání rozhodnutí o návrhu nečiní žádné úkony směřující k provedení exekuce, nejde-li o návrh, který je svévolný nebo zřejmě bezúspěšným či jsou uplatňovány skutečnosti, o nichž již bylo rozhodnuto (§ 54 odst. 2 EŘ). Absencí této úpravy by mohlo docházet záměrnému brzdění řízení. Exekuční soud pak může návrhu vyhovět, nebo ho zamítnout. Pokud mu vyhoví, pak uvede lhůtu, pro kterou se exekuce odkládá a exekutor nečiní úkony. Exekuční soud však může rozhodnout o odkladu i bez návrhu, lze-li očekávat, že bude exekuce zastavena (§ 54 odst. 6 EŘ).

K odkladu exekuce může dojít již při nařízení exekuce, a to i před právní mocí usnesení o jejím nařízení, neboť odklad je překážkou provádění exekuce a nikoliv nařízení exekuce. Soud je povinen odložit provedení exekuce, je-li v řízení o opravném prostředku nebo ze zákona odložena vykonatelnost rozhodnutí, které je exekučním titulem (...). Z důvodů procesní jistoty je žádoucí provázat odklad vykonatelnosti rozhodnutí s odkladem exekuce.⁹⁵

Exekuční soud nebo exekutor přisvědčí k vydání rozhodnutí o odkladu na základě prokázání důvodů z § 266 odst. 1 OSŘ. Účelem odkladu je předejít nepříznivým následkům prováděné exekuce pro povinného a jeho rodinné příslušníky. Oprávněný nesmí být tímto rozhodnutím vážně poškozen. Rozhodnutí bude záležet na individuálním posouzení případu. Nepříznivé postavení musí mít přechodnou povahu, vzniklo bez zavinění povinného a nastalo až po nařízení exekuce. Hledisko míry nepříznivých následků provedené exekuce pro povinného a členy jeho rodiny musí být bráno v potaz i při rozhodování o délce odložení exekuce.⁹⁶

Střední novela zavedla do exekučního řízení nový institut, který spočívá ve složení jistoty ve výši vymáhané pohledávky s náklady. Je-li jistota složena, exekutor nebo exekuční soud odloží provedení exekuce až do právní moci rozhodnutí o návrhu

⁹⁵ HLAVSA, P. *Exekuční řád*. 3. vydání. Praha: Linde Praha, 2008, 86 s.

⁹⁶ DRÁPAL, L.; BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, 2211, 2212 s.

na zastavení exekuce a rozhodne o tom, že povinný není vázán inhibitorii ode dne vydání odkladu (§ 54 odst. 5 EŘ). Zvyšuje se tím ochrana povinného v případě, že podává návrh na zastavení exekuce i oprávněného, kterému je uhrazena vymáhaná pohledávka, jestliže je návrh na zastavení exekuce zamítnut. Naopak platí, že byla-li exekuce zastavena, vrátí se složená jistota složiteli, kterým může být kromě povinného i třetí osoba.⁹⁷

4.6 Zastavení exekuce

Zastavení exekuce je vedle upuštění od provedení exekuce podle § 46 odst. 5 EŘ (kapitola 4.1.4), vymožení pohledávky s příslušenstvím a náklady, dalším způsobem skončení exekučního řízení.⁹⁸ Exekuční řád neobsahuje důvody pro zastavení exekuce a přiměřeně se použije občanského soudního řádu (například ustanovení § 268, § 290, § 326a, § 336m) či § 35 odst. 1 RozŘ.

Občanský soudní řád jako důvody pro zastavení exekuce v § 268 odst. 1 uvádí:

a) byla nařízena, ačkoli se rozhodnutí dosud nestalo vykonatelným. Exekuce může být nařízena pouze na základě titulu, který je po materiální i formální stránce vykonatelný. Nejčastěji titul ještě nenabyl formální vykonatelnosti v době rozhodování o nařízení, titul zcela chyběl nebo formální vykonatelnosti pozbyl před nařízením exekuce či nebyl vykonatelný materiálně. Návrh lze podat po právní moci nařizovacího usnesení⁹⁹.

b) rozhodnutí, které je podkladem exekuce, bylo po nařízení exekuce zrušeno nebo se stalo neúčinným. Ke zrušení dochází podle ustanovení příslušného procesního předpisu a musí k němu dojít po právní moci nařizovacího usnesení. Podle OSŘ se rozhodnutí ruší např. v odvolacím a dovolacím řízení, žalobě pro zmatečnost. Neúčinný titul zůstává v platnosti, nemůže být podkladem pro vymáhání povinnosti (např. existence rozvazovací podmínky, uplynutím času či u předběžného opatření).

c) zastavení exekuce navrhuje ten, kdo navrhl její nařízení.

⁹⁷ Sněmovní tisk č. 804/0 k novele zákona o soudních exekutorech a exekuční činnosti, důvodová zpráva.

⁹⁸ HLAVSA, P. *Exekuční řád*. 3. vydání. Praha: Linde Praha, 2008, 87 s.

⁹⁹ Usnesení NS, sp. zn. 20 Cdo 2325/2006 – *neexistence vykonatelného rozhodnutí je důvodem pro zastavení exekuce podle § 268 odst. 1 písm. a) OSŘ*.

d) exekuce postihuje věci, které jsou z ní podle § 321 a § 322 OSŘ vyloučeny. Zejména se bude jednat o věci, které povinný nezbytně potřebuje k uspokojování hmotných potřeb svých a potřeb své rodiny.

e) průběh exekuce ukazuje, že výtěžek nepostačí ani ke krytí nákladů. Tento podnět podává exekutor a uvede v něm, jaké úkony provedl ke zjištění majetku povinného a s jakým výsledkem. Soud dá exekutorovi za pravdu a exekuci zastaví nebo ho v opačném případě vyzve, aby v ní pokračoval¹⁰⁰.

f) bylo pravomocně rozhodnuto o tom, že exekuce postihuje majetek, k němuž má někdo právo nepřipouštějící exekuci. Byla tedy úspěšná vylučovací žaloba tj. excindační žaloba podle § 267 OSŘ.

g) po vydání rozhodnutí zaniklo právo jím přiznané, ledaže by byla exekuce již provedena. Okolnosti, které nastaly před vydáním titulu, lze uplatňovat v nalézacím řízení. Důvody zániku práva jsou uvedeny v § 559 až § 587 OZ či § 324 až § 364 ObchZ. Bylo-li právo přiznáno rozsudkem pro zmeškání, bude exekuce zastavena i tehdy, jestliže právo zaniklo před vydáním tohoto rozsudku¹⁰¹.

h) exekuce je nepřípustná pro jiný důvod¹⁰², zejména pro nedostatek pravomoci soudu. Nedostatek způsobilosti být účastníkem řízení či postižení věcí nenáležících povinnému.¹⁰³

Dále bude exekuce zastavena, jestliže zaměstnavatel provedl z vymáhané peněžité pohledávky oprávněného patřičnou srážku daně, sociálního a zdravotního pojištění a odvedl ji příslušnému orgánu; exekuce vedená prodejem zástavy bude zastavena, zaniklo-li zástavní právo (§ 268 odst. 2,3 OSŘ). Mezi další příkladné důvody zastavení exekuce je potřeba namátkou zmínit ustanovení § 290 OSŘ o možnosti zastavit exekuci srážkami ze mzdy na návrh plátce mzdy, § 336m a § 338za OSŘ o zastavení exekuce prodejem nemovitosti a podniku či § 326a OSŘ ohledně exekuce postihující movité věci. Exekuci zastaví soud na návrh, nebo i bez návrhu (§ 269 odst. 1 OSŘ, § 55 odst. 4 EŘ).

¹⁰⁰ Usnesení NS, sp. zn. 20 Cdo 1062/2005

¹⁰¹ Usnesení NS, sp. zn. 20 Cdo 2276/2005 – *námítka splnění povinnosti, pro kterou je nařizována exekuce, je uplatnitelná podle § 268 odst. 1 písm. g) OSŘ.*

¹⁰² Usnesení NS, sp. zn. 20 Cdo 67/2005 – *o námitce promlčení lze rozhodovat v řízení o návrhu na zastavení exekuce podle § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ.*

¹⁰³ Zejm. DRÁPAL, L.; BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář.* 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, 2239 až 2244 s.

Zákonná úprava § 55 EŘ uvádí, že návrh na zastavení exekuce podává účastník u pověřeného exekutora a to do patnácti dnů ode dne, kdy se dozvěděl o výše uvedeném důvodu zastavení. Exekutor do patnácti dnů od doručení návrhu vyzve další účastníky k vyjádření, zda s návrhem souhlasí, nesouhlasí-li s tvrzeními obsaženými v návrhu na zastavení, mají se vyjádřit a doplnit své podání listinami k prokázání svých tvrzení. Jestliže všichni účastníci se zastavením souhlasí, exekutor vyhoví do třiceti dnů od doručení souhlasných stanovisek zastavení exekuce. Stejně vyhoví zastavení, jestliže se účastníci k návrhu na zastavení do třiceti dnů nevyjádří. Nevyhoví-li návrhu na zastavení i přesto, že se účastníci nevyjádřili nebo se vyjádřili k návrhu na zastavení exekuce kladně, postoupí návrh společně se spisem soudu. Návrh je postoupen soudu, nesouhlasí-li se zastavením alespoň jeden z účastníků. O zastavení tedy již nerozhoduje pouze soud, ale do možnosti tohoto rozhodnutí zasahuje i exekutor. Nová úprava přináší ulehčení zatíženosti soudů a koncentraci v rozhodování exekutora.¹⁰⁴ Exekutor není oprávněn k podání odvolání proti usnesení o zastavení exekuce učiněné soudem. Není oprávněn se odvolat do výroku o zastavení exekuce, ale může podat odvolání do výroku o nákladech exekuce.¹⁰⁵ Ustanovení, že soud exekuci na návrh účastníků nezastaví, nejsou-li zaplacený náklady exekuce (§ 55a EŘ) lze použít pouze v případech uvedených ustanoveními § 268 odst. 1 písm. c), g) OSŘ.

Exekutor může zastavit exekuci i bez návrhu, souhlasí-li se zastavením oprávněný (§ 55 odst. 3 EŘ). Bez návrhu může dojít k zastavení ze všech důvodů, které připouští OSŘ (o většině bylo pojednáno výše). Oprávněný musí vyjádřit výslovný souhlas nebo se ve stanovené lhůtě k výzvě nevyjádřit. Potom exekutor vydá usnesení o zastavení exekuce a rozhodne o nákladech. Proti tomuto usnesení je možné podat odvolání. Nesouhlasí-li oprávněný se zastavením exekuce, exekutor zašle žádost o zastavení exekučnímu soudu.¹⁰⁶

¹⁰⁴ Sněmovní tisk č. 804/0 k novele zákona o soudních exekutorech a exekuční činnosti, důvodová zpráva.

¹⁰⁵ TRIPES, A. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vydání. Praha: C.H.Beck, 2006, 782 s.

¹⁰⁶ KASÍKOVÁ, M. a kol. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti: Komentář*. 2. vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, 232 s.

Exekutor má možnost usnesením zastavit exekuci, nesloží-li oprávněný zálohu na náklady exekuce (§ 55 odst. 5 a § 90 odst. 3 EŘ). Výše zálohy je stanovena v § 12 ET tak, že nesmí přesahovat padesát procent odměny podle § 6 s tím, že za základ odměny se považuje výše vymáhané pohledávky. Tento postup není umožněn, vymáhá-li se výživné na nezletilé dítě či je oprávněný osvobozen od soudních poplatků podle § 138 odst. 1 OSŘ.¹⁰⁷

Zastavením exekuce zaniká pověření exekutora k jejímu provedení. K zániku pověření k provedení exekuce dále dochází v demonstrativně uvedených případech § 51 EŘ. Exekuční soud rozhodne o vyloučení exekutora, je-li podjatý pro jeho poměr k věci, k účastníkům nebo jejich zástupcům (§ 29 odst. 1 EŘ), pravomocným rozhodnutím o podjatosti zaniká pověření. Exekuční soud může na návrh oprávněného pověřit provedením exekuce jiného exekutora (§ 44b EŘ). Samozřejmě nejpríjemnějším způsobem zániku pověření pro exekutora i osobu oprávněnou je vymožením pohledávky s příslušenstvím a náklady. Pověření zaniká také zánikem výkonu exekutorského úřadu (kapitola 2.2.4), dobrovolným splněním na základě výzvy (kapitola 4.1.4), či úspěšným odvoláním proti nařizovacímu návrhu.

4.7 Náklady exekuce

4.7.1 Příkaz k úhradě nákladů exekuce

Realizace exekučních titulů prostřednictvím exekučního řízení není prostá nákladů. Tyto náklady mohou vznikat oprávněnému již v nalézacím řízení a i v řízení exekučním. Vedení exekuce samozřejmě přináší i náklady exekuce, které se skládají z odměny exekutora, náhrady hotových výdajů, náhrady za ztrátu času a náhrady za doručení písemností. Je-li soudní exekutor plátcem daně z přidané hodnoty, pak jsou náklady exekuce zvýšeny o dvacet procent. Už samotné usnesení o nařízení exekuce obsahuje ve výroku vedle povinnosti k plnění práv či povinností i ustanovení o povinnosti k náhradě nákladů oprávněného a nákladů exekuce. Náklady exekutor vymáhá dostupnými způsoby provedení exekuce na peněžitá plnění, i když je exekuce

¹⁰⁷ Usnesení NS, sp. zn. 20 Cdo 2957/2006 - *záloha nepřesahující limity § 6 až § 10 ET může být považována za přiměřenou ve smyslu § 90 odst. 3 EŘ.*

nařízena pro nepeněžitě plnění. Problematika nákladů je řešena v § 87 až § 89 EŘ a praxí bylo dovozeno, že se subsidiárně použijí ustanovení § 270 a § 271 OSŘ ve smyslu § 52 odst. 1 EŘ.¹⁰⁸ Za exekuční a další činnost náleží exekutorovi odměna a náhrady (§ 90 a násl. EŘ), jejichž výši a způsob určení stanovuje vyhláška Ministerstva spravedlnosti (§ 131 písm. a) EŘ)¹⁰⁹.

Má-li exekuce skončit vymožením uložené povinnosti, je potřeba, aby kromě vymáhaného plnění s příslušenstvím, byly vymoženy náklady oprávněného a náklady exekuce. K určení výše nákladů slouží exekutorovi příkaz k úhradě nákladů, který se doručuje oprávněnému a povinnému. V něm je označen exekuční soud, exekutor, exekuční titul, oprávněný, povinný, povinnost vymáhaná exekucí, stanovení povinnosti k náhradě nákladů, výše zaplacené zálohy, datum, podpis exekutora a poučení o námitkách (§ 88 a násl. EŘ). V příkazu exekutor specifikuje své náklady vyčíslením s odůvodněním, výši nákladů účelně vynaložených oprávněným k vymáhání nároku a peněžní ústav s číslem účtu, kam má být částka uhrazena (§ 6 odst. 1 ProvVyhl). Nesplní-li stanovenou povinnost k úhradě nákladů dobrovolně, exekutor vymůže náklady některým ze způsobů uvedených v § 59 odst. 1 EŘ. Okamžik vydání příkazu záleží na způsobu provádění exekuce. Postihne-li pohledávku povinného z účtu, musí vyčíslit náklady dříve, než dojde k blokaci prostředků na účtu. Při prodeji nemovitosti postačí, je-li příkaz v právní moci před rozvrhem výtěžku z prodeje nemovitosti v dražbě.¹¹⁰ Dojde-li ke zvýšení nebo ke vzniku dalších nákladů exekuce či oprávněného po vydání příkazu, vydá exekutor další příkaz (§ 6 odst. 2 ProvVyhl).

Zákon¹¹¹ umožňuje účastníkům řízení (kapitola 4.2.1) podat u exekutora proti příkazu námitky a to do 8 dnů od jejich doručení. Podáním námitek příkaz nenabude právní moci a nelze ho vymoci. Podání námitek musí obsahovat obecné náležitosti podání podle § 42 OSŘ a musí obsahovat všechny namítané skutečnosti. V případě vad

¹⁰⁸ Stanovisko Nejvyššího soudu k výkladu zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů sp. zn. Cpjn 200/2005 (část XV.) – *ustanovení § 87 a násl. EŘ nelze vyložit bez vědomí souvislosti s úpravou nákladů řízení o výkonu rozhodnutí § 270 a § 271 OSŘ.*

¹⁰⁹ Vyhláška č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem.

¹¹⁰ KASÍKOVÁ, M. a kol. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti: Komentář*. 2. vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, 496 s.

¹¹¹ Ustanovení § 88 odst. 3,4 EŘ

podání exekutor, (nebo soud po předložení námitek), vyzve k jejich odstranění. Odmítne je, jestliže je pro vady nelze projednat. Pokud exekutor námitkám zcela vyhoví, vydá nový příkaz k úhradě nákladů, v němž zruší napadený příkaz a stanoví náklady nově. Nevyhoví-li námitkám, postoupí je bez zbytečného odkladu exekučnímu soudu, který o nich do patnácti dnů rozhodne (§ 88 odst. 3 EŘ). Proti rozhodnutí soudu o námitkách není přípustný opravný prostředek. Soud může shledat příkaz k úhradě nákladů správným, pak by měl námitky zamítnout. Soud je také oprávněn příkaz změnit, má-li dostatek podkladů pro vlastní rozhodnutí. Pro nepřekoumatelnost nebo vady příkazu je jej možné zrušit. Exekutor je pak vázán právním názorem soudu ve zrušovacím rozhodnutí.¹¹²

4.7.2 Povinnost k úhradě nákladů

Povinnost k úhradě nákladů oprávněného účelně vynaložených k vymáhání nároku a k úhradě nákladů exekuce má povinný (§ 87 odst. 2,3 EŘ). Tato ustanovení exekučního řádu postihují případy, kdy je návrh oprávněného na nařízení exekuce úspěšný, kdy soud exekuci nařídí a exekutor ji provádí. Soudní praxe se však musela vypořádat s celou řadou problematických otázek, které vystihují různé procesní situace. Bylo potřeba ustálit výklad pro případy, když oprávněný není úspěšný s návrhem na nařízení exekuce, kdo rozhoduje o nákladech při zastavení exekuce a kdo má náklady hradit.¹¹³

Nejvyšší soud vyjádřil své stanovisko¹¹⁴ na různé aspekty rozhodovací činnosti o úhradě nákladů, které je v současné době většinově aplikováno, a které je potřeba citovat. Je-li oprávněný neúspěšný se svým návrhem na nařízení exekuce (návrh je zamítnut nebo ho oprávněný vzal zpět) nebo k zamítnutí návrhu došlo v odvolacím řízení, má povinnost hradit náklady vzniklé jak exekutorovi, tak povinnému. Exekutor

¹¹² KASÍKOVÁ, M. a kol. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti: Komentář*. 2. vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, 347 s.

¹¹³ TRIPES, A. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vydání. Praha: C.H.Beck, 2006, 790,791 s.

¹¹⁴ Stanovisko Nejvyššího soudu k výkladu zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů sp. zn. Cpjn 200/2005 (část XV., XVI.)

představuje díky exekučnímu řízení další nákladový subjekt¹¹⁵. V těchto případech exekutorovi přísluší odměna ve výši 3 000 Kč (§ 11 odst. 2 ET). Jinak lze oprávněnému uložit povinnost k úhradě nákladů exekuce, jen jestliže došlo k zastavení exekuce z jeho zavinění. Ustanovení § 89 EŘ se musí vykládat ve vzájemném kontextu s § 271 OSŘ¹¹⁶. Oprávněný není povinen k uspokojení nákladů exekutora v případě zastavení exekuce pro nemajetnost povinného (§ 268 odst. 1 písm. e) OSŘ¹¹⁷, jestliže mu nelze přičíst zavinění¹¹⁸. Má-li oprávněný povinnost k úhradě nákladů exekuce a složil-li zálohu na náklady, je povinen zaplatit na náhradě nákladů jen tu část, jež složenou zálohu převyšuje. V opačném případě se složená záloha počítá do nákladů oprávněného a exekutor má nárok na úhradu vůči povinnému (úhradu nákladů snížených o část složené zálohy). Při zastavení exekuce, nebo zamítnutí návrhu na její nařízení, rozhoduje o nákladech soud.

¹¹⁵ Nález ÚS, sp. zn. II. ÚS 372/04 – *Náklady exekuce musí hradit buď povinný a, není-li to možné, jestliže soud dospěje k závěru, že jsou důvody pro to, aby neuložil tuto povinnost povinnému, musí být rozhodnuto o uložení povinnosti náhrady nákladů oprávněnému.*

¹¹⁶ Usnesení ÚS, sp. zn. III. ÚS 282/06

¹¹⁷ Stanovisko ÚS, sp. zn. Pl. ÚS-st 23/06 – *Není porušením čl. 11, čl. 28 a čl. 36 Listiny, jestliže soud v případě zastavení exekuce pro nemajetnost povinného, přizná exekutorovi náhradu nákladů řízení vůči povinnému. Exekutor, jako nositel takto přiznané pohledávky, je v postavení běžného věřitele, který takto přiznanou pohledávku může vymáhat jako oprávněný v jiné exekuci.*

¹¹⁸ ŠEVČÍK, L. *Ještě jednou k náhradě nákladů exekučního řízení, jestliže exekuce byla zastavena, protože výtěžek nepostačí ani ke krytí jejích nákladů*, Bulletin advokacie 11-12/2005 – *postihovat oprávněného za nedobytnost povinného by bylo proti teleologickému výkladu důvodnosti přijetí exekučního řádu.*

5. Způsoby provedení exekuce

Exekuční řád taxativně vyjmenovává možné způsoby provedení exekuce, které přebírá z části šesté občanského soudního řádu. Podle povahy uložené povinnosti lze způsoby provedení exekuce rozdělit na ty, kterými se vymáhají peněžité částky a na ty, kterými se vymáhají práva na nepeněžitá plnění.¹¹⁹ Pro peněžitá plnění má exekutor možnost volby mezi srážkami ze mzdy a jiných příjmů, příkázáním pohledávky, prodejem movitých věcí a nemovitostí, prodejem podniku a zřízením exekutorského zástavního práva na nemovitostech (§ 59 odst. 1 EŘ). Jinou povinnost než zaplacení peněžité částky lze vymáhat vyklizením, odebráním věci, rozdělením společné věci a provedením prací a výkonů (§ 59 odst. 2 EŘ). Exekutor je v případě volby způsobu provedení exekuce na nepeněžitá plnění vázán titulem a nemůže k jejímu vymožení volit způsob jiný či kombinaci způsobu. Oprávnění volby ze způsobů provedení exekuce připadá v úvahu u exekuce na peněžitá plnění. U všech způsobů provedení exekuce se přiměřeně použijí ustanovení občanského soudního řádu, jak je stanoveno obecně v § 52 odst. 1 EŘ, tak u jednotlivých způsobů provedení exekuce.

Střední novela exekučního řádu zavádí prioritu způsobu exekuce příkázáním pohledávky, srážkami ze mzdy nebo zřízením exekutorského zástavního práva.¹²⁰ Nebrání-li to účelu exekuce, provede se exekuce zaplacení peněžité částky příkázáním pohledávky, srážkami ze mzdy a jiných příjmů nebo zřízením exekutorského zástavního práva na nemovitostech. Pokud tyto způsoby provedení nepostačují pro vymožení peněžité pohledávky s příslušenstvím a náklady, provede se exekuce prodejem movitých věcí a prodejem nemovitostí (§ 58 odst. 2 EŘ). Účelem tohoto ustanovení není snížit výtěžnost exekuce pro oprávněného, ale zamezit případům, kdy je exekuce zahajována prodejem movitých věcí, nemovitostí či podniku s cílem donutit povinného, aby urychleně pod nátlakem těchto způsobů provedení exekuce splnil vymáhanou povinnost.¹²¹

¹¹⁹ DRÁPAL, L.; BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, 2064 s.

¹²⁰ Sněmovní tisk č. 804/0 k novele zákona o soudních exekutorech a exekuční činnosti, důvodová zpráva.

¹²¹ KASÍKOVÁ, M. a kol. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti: Komentář*. 2. vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, 257,258 s.

Účastníci řízení, jakož i třetí osoby, mají možnost účinně se bránit proti postizení majetku exekucí, pokud práva k tomuto majetku exekuci nepřipouštějí. Touto obranou je podání excindační žaloby podle § 267 OSŘ. Excindační žaloba je svojí povahou žalobou na určení a jejím předmětem je vyloučení věci, práva nebo jiné majetkové hodnoty z již nařízené exekuce. Uplatňují se jí práva jak k věcem movitým a nemovitým, tak k podniku a právům nebo jiným majetkovým hodnotám, které jsou exekucí postizeny. Výjimku tvoří exekuce cizího nároku na mzdu nebo plat, kdy se dotčená osoba, není-li účastníkem řízení jako povinný, brání přímo proti svému zaměstnavateli žalobou o zaplacení dlužné částky. V rámci exekučního řízení mohou být uplatňovány i další žaloby. Žaloba z lepšího práva, jež představuje ochranu třetí osoby, jejíž právo na uspokojení z exekuce bylo porušeno například tím, že měl lepší postavení z hlediska hmotného práva než osoba, která byla v exekuci uspokojena.¹²² Odporovou žalobu (§267a OSŘ) je možné uplatnit tam, kde byla exekuce vedena srážkami ze mzdy, příkázáním pohledávky nebo jiných práv, prodejem movitých věcí, nemovitostí nebo podniku. Odporovou žalobou se oprávněný, další oprávněný, věřitel či povinný obrací na soud s popřením pravosti, výše, skupiny nebo pořadí přihlášené pohledávky věřitele do rozvrhu. Oprávněný se může svých práv vůči dlužníkům povinného domáhat poddlužnickou žalobou (§ 292, §296, §311, §315, §320h OSŘ). Účastníci řízení se mohou v průběhu exekuce bránit podáním odvolání proti rozhodnutí exekutora (§ 55c EŘ) nebo podáním námitek, stranou nezůstávají ani institut zastavení exekuce (kapitola 4.6) a odklad exekuce (kapitola 4.5).

5.1 Exekuce na peněžitá plnění

5.1.1 Srážky ze mzdy a jiných příjmů

Mzda je peněžitá plnění a plnění peněžitá hodnoty poskytované zaměstnavatelem zaměstnanci za práci (§ 109 ZPr). Ustanovení o srážkách ze mzdy se použijí i na srážky z platu, z odměn za pracovní nebo služební pohotovost, z odměn členů zastupitelstev a z dávek státní sociální podpory, které se nevyplácejí jednorázově.

¹²² DRÁPAL, L.; BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, 2220 s.

Dále je možno postihnout náhradu mzdy nebo platu, nemocenské, ošetřovné, vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství, peněžitou pomoc v mateřství, důchody, stipendia, podporu v nezaměstnanosti a při rekvalifikaci, odstupné, úrazový příspěvek, úrazové vyrovnání a úrazovou rentu (§ 299 OSŘ).

Svou podstatou je exekuce srážkami ze mzdy obdobou exekuce příkázáním pohledávky. Exekucí se postihuje nárok na mzdu, který osobě povinné přísluší vůči plátcí mzdy z pracovního poměru nebo jinému plátcí. Nepostihuje se mzda vyplacená, nýbrž mzda, která dosud vyplacena nebyla. Při srážkách ze mzdy půjde na straně povinné vždy jen o fyzickou osobu.¹²³ Tento způsob realizace exekuce nelze použít k vymožení pohledávky povinného postižením mzdy jeho manžela¹²⁴.

Srážky ze mzdy se provádějí z čisté mzdy. Tou je ve smyslu § 277 OSŘ třeba rozumět mzdu, od které se odečte záloha na daň z příjmů fyzických osob, pojistné na sociálním zabezpečení, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění. Do čisté mzdy se započtou i čisté odměny za vedlejší činnosti, které zaměstnanec vykonává v pracovním poměru. Nezapočítávají se sem částky poskytované na náhradu nákladů spojených s pracovním výkonem (pracovní cesty). Povinnému nesmí být z měsíční mzdy sražena nezabavitelná částka, která je stanovena v nařízení vlády¹²⁵. Povinnému nesmí být sražena částka rovnající se úhrnu dvou třetin součtu částky životního minima¹²⁶ a částky normativních nákladů na bydlení¹²⁷, dále jedné čtvrtiny nezabavitelné částky na každou osobu, ke které má povinný vyživovací povinnost. Na manžela povinného se započítává jedna čtvrtina nezabavitelné částky, i když má samostatný příjem.¹²⁸

¹²³ TRIPES, A. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vydání. Praha: C.H.Beck, 2006, 225,226 s.

¹²⁴ Usnesení NS, sp. zn. 20 Cdo 1642/2004

¹²⁵ nařízení vlády č. 595/2006 Sb., o způsobu výpočtu základní částky, která nesmí být sražena povinnému z měsíční mzdy při výkonu rozhodnutí, a o stanovení částky, nad kterou je mzda postižitelná srážkami bez omezení.

¹²⁶ Ustanovení § 2 zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu – *Částka životního minima jednotlivce činní měsíčně Kč 3 126,-*.

¹²⁷ Ustanovení § 26 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře

¹²⁸ DRÁPAL, L.; BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, 2304 s.

Občanský soudní řád dále v § 279 stanoví, že z čisté mzdy po odečtení nezabavitelné částky, zaokrouhlené dolů na částku dělitelnou třemi, lze srazit k vydobytí pohledávky oprávněného jen jednu třetinu. Přednostní pohledávky (např. výživné, náhrady škod, pohledávky daní a poplatků, důchodové pojištění, nemocenské pojištění, důchodové zabezpečení, přeplatky státní sociální podpory, pohledávky náhrady mzdy) se uspokojují z druhé třetiny postižitelné mzdy. Nestačí-li tato třetina k jejich úhradě, uspokojují se společně s ostatními pohledávkami z první třetiny. Ve smyslu § 281 OSŘ se nepřipouští provádět srážky ve větším rozsahu, a to i když s tím povinný souhlasí. Jestliže má dojít k uspokojení více pohledávek, uspokojují se v první třetině podle svého pořadí bez ohledu na to, zda jde o přednostní pohledávky nebo pohledávky ostatní (§ 280 odst. 1 OSŘ). Dojde-li k uspokojování více pohledávek ve druhé třetině, uspokojují se nejdříve pohledávky výživného a teprve následně přednostní pohledávky podle svého pořadí (§ 280 odst. 2 OSŘ). Pořadí se řídí dnem doručení usnesení soudu o nařízení výkonu rozhodnutí či doručením exekučních příkazů¹²⁹. Pořadí pohledávky je zachováno i u nového plátce mzdy, na kterého se vztahuje povinnost provádět srážky ze mzdy nařízená původnímu zaměstnavateli (§ 293 OSŘ). Po doručení exekučního příkazu zaměstnavatel deponuje sražené prostředky, které začne vyplácet až po vyrozumění o právní moci exekučního příkazu. Sražené částky vyplácí exekutorovi, který na požádání plátce mzdy, oprávněného nebo povinného určí výši srážky (§ 12 ProvVyh).

Dle § 292 a § 296 OSŘ má oprávněný možnost domáhat se na plátci mzdy (tzv. poddlužnickou žalobou) provedení srážky ze mzdy včas, řádně a ve stanoveném rozsahu. Oprávněnému se poskytuje možnost domáhat se, aby mu plátce mzdy vyplatil částky, na které by měl právo, kdyby plátce mzdy splnil oznamovací povinnost podle § 295 odst. 2 OSŘ a povinnost vyžadovat potvrzení o tom, zda dochází ke srážkám ze mzdy dle § 294 odst. 1 OSŘ.

Při odkladu exekuce plátce mzdy neprovádí srážky ode dne, kdy mu bylo doručeno usnesení o odkladu a to po dobu, která je v tomto usnesení uvedena. Dojde-li k odkladu exekuce z důvodu, že lze očekávat její zastavení, plátce nadále srážky

¹²⁹ Ustanovení § 3 odst. 2 zákona č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí; Usnesení NS, sp. zn. 20 Cdo 1105/2005

provádí, ale nevyplácí je. Jestliže je odklad zrušen, tyto rezervované částky vyplatí exekutorovi. Při zastavení exekuce je vyplatí povinnému.¹³⁰ Jako důvod pro zastavení exekuce uvádí § 290 OSŘ případ, kdy povinný po dobu jednoho roku nepobírá mzdu vůbec nebo ve výši, která neumožňuje provádět srážky.

5.1.2 Prikázání pohledávky

Přikázání pohledávky představuje postižení pohledávky, kterou má povinný vůči třetí osobě. Zákon v případě exekuce prikázáním pohledávky označuje třetí osobu za dlužníka povinného. Podle toho, jaký peněžitý nárok má být exekucí postižen rozlišujeme prikázání pohledávky z účtu u peněžního ústavu, prikázání jiné peněžité pohledávky a postižení jiných majetkových práv.¹³¹ Exekutor nemůže při vedení exekuce na pohledávku nebo práva povinného vůči jeho dlužníku přímo postihnout majetek této třetí osoby, nýbrž může založit jen úkojné právo oprávněného vůči této třetí osobě. Ve vztahu ke třetí osobě se uplatňuje institut arrestatoria a vůči povinnému působí inhibitorium.¹³²

5.1.2.1 Prikázání pohledávky z účtu u peněžního ústavu

Exekutor lustruje majetnost povinného i prostřednictvím dotazů na peněžní ústavu. Zjišťuje tak, jestli má povinný veden běžný, vkladový nebo jiný účet v jakémkoliv měně. Vklady na vkladních knížkách, vkladních listech nebo jiné formy vkladů se postihují prostředním prodejem movitých věcí (§ 303 OSŘ). Zjistí-li exekutor postižitelný majetek, vydá exekuční příkaz, kterým přikáže peněžnímu ústavu, aby od okamžiku doručení příkazu nevyplácel peněžní prostředky, neprováděl na ně započtení a ani jinak s nimi nenakládal (§ 304 OSŘ). Povinný tak ztrácí možnost disponovat se svým účtem do částky, která je stanovena v příkazu k úhradě nákladů exekuce.

¹³⁰ KASÍKOVÁ, M. a kol. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti: Komentář*. 2. vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, 264 s.

¹³¹ SCHELLEOVÁ, I.; LAMKA, R. *Exekuce v zrcadle právních předpisů, II. Jednotlivé způsoby exekuce*. 1. vydání. Ostrava: KEY Publishing s.r.o., 2007, 18 s. a násl.

¹³² TRIPES, A. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vydání. Praha: C.H.Beck, 2006, 362 s.

Možnost blokace účtu není neomezená. Po právní moci exekučního příkazu může být účet obstaven na maximální dobu šesti měsíců (§ 306 odst. 1 OSŘ). Ale ani všechny peněžní prostředky na účtu shromážděné nemusí vždy podléhat exekuci. Ustanovení § 304a OSŘ stanoví, že peněžní prostředky, které jsou povinným určeny pro výplatu mezd (platů), jejich náhrad a dalších plnění pro zaměstnance, nemohou být na účtu postiženy. Tyto prostředky se povinnému vyplatí, jestliže předloží úředně ověřené písemné prohlášení se specifikací výše plnění pro zaměstnance a to splatných v nejbližších výplatních termínech. Dále nesmí být exekucí postiženy peněžní prostředky do výše dvojnásobku životního minima jednotlivce, tedy do výše 6 252 Kč (§ 304b odst. 1 OSŘ). Nelze postihnout účet manžela povinného.¹³³

Peněžní ústav postiženou částku odepíše v den, následující po doručení vyzoomění o právní moci. Není-li pohledávka povinného splatná, pak provede odepsání ve dni, který následuje po její splatnosti. Nepostačují-li rezervované prostředky k pokrytí vymáhané částky s příslušenstvím a náklady, účet je blokován po dobu šesti měsíců a po uplynutí této doby odešle peněžní ústav alespoň částečné plnění (§ 307 OSŘ). Je-li účet postižen více exekučními příkazy či nařízenými výkony rozhodnutí, uspokojují se jednotlivé pohledávky podle svého pořadí, které je dáno dnem doručení. Pohledávky doručené ve stejný den mají stejné pořadí a uspokojují se poměrně (§ 309 OSŘ). Vázne-li na pohledávce povinného zástavní právo k zajištění pohledávky věřitele povinného s dřívějším pořadím než pohledávky oprávněného, nemůže dojít k uvolnění peněžních prostředků, dokud nezanikne pohledávka zajištěná zástavním právem. Stejně tak nelze vyplatit prostředky, je-li pohledávka zajištěna (tzv. fiduciární cesí).¹³⁴ Exekuce se neprovede, povolí-li soud nebo exekutor odklad exekuce a bylo-li toto rozhodnutí peněžnímu ústavu doručeno (§ 13 ProvVyhl). Oprávněný se může v případě pochybení peněžního ústavu bránit poddlužnickou žalobou (§ 311 OSŘ).

5.1.2.2 Prikázání jiných peněžitých pohledávek

Tímto způsobem exekuce se postihuje pohledávka, kterou má povinný vůči svému dlužníku (tzv. poddlužník). Tato pohledávka může vzejít z hmotněprávního

¹³³ Usnesení NS, sp. zn. 20 Cdo 2892/2005

¹³⁴ WINTEROVÁ, A. a kol. *Civilní právo procesní*. 4. vydání. Praha: Linde Praha, 2006, 560 s.

vztahu, jakož i ze vztahů založených právem procesním (např. nárok na náhradu nákladů řízení). Může se jednat o dílčí pohledávky vznikající v budoucnu (např. nájemné), pohledávku splatnou teprve v budoucnu či naturální plnění.¹³⁵ K doručení exekučního příkazu dlužníku povinného se váží účinky arrestatoria a inhibitoria, kdy se zakazuje, aby od doručení s pohledávkou nakládal, prováděl na ni započtení a vyplácel ji povinnému. Povinný ztrácí k pohledávce právo a to do výše v exekuci vymáhané jistiny (§ 313 OSŘ).

Ve smyslu § 314a OSŘ poddlužník po právní moci exekučního příkazu vyplatí pohledávku exekutorovi, a to jestliže je tato pohledávka splatná. Není-li splatná, pak provede výplatu po její splatnosti. Výplatou se poddlužník zprošťuje své povinnosti. Pokud by pohledávku nevyplatil, má oprávněný možnost domáhat se nařízení exekuce vůči dlužníku povinného, jestliže by se mohl vůči němu nařízení exekuce domáhat povinný. Jinak se domůže vyplacení podáním žaloby na splnění povinnosti podle § 80 písm. b) OSŘ bez toho, aby s poddlužníkem uzavřel smír či prominul její zaplacení, čímž by poškodil povinného (§ 315 odst. 1 OSŘ). O pořadí pohledávek a souběhu s fiduciární cesí platí stejná pravidla uvedená v kapitole 5.1.2.1.

Tomuto způsobu exekuce nepodléhají dle § 317 OSŘ pohledávky náhrady škody z pojistné smlouvy vyplácené pojišťovnou, mají-li být použity k novému vybudování nebo k opravě budovy. Dále peněžité dávky sociální péče, pomoc v hmotné nouzi, příspěvek na bydlení a jednorázové dávky státní sociální podpory¹³⁶. Taktéž nelze exekucí postihnout pohledávky, které jsou předmětem finančního zajištění¹³⁷. Pohledávky z práv výkonu umělců, z práv původců předmětu průmyslového vlastnictví, autorské odměny a pohledávky fyzických osob podnikatelů z podnikatelské činnosti, lze postihovat do výše dvou pětin resp. pětin tří, jde-li o vymáhání přednostních pohledávek (§ 318 a násl. OSŘ).

¹³⁵ DRÁPAL, L.; BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, 2393 až 2394 s.

¹³⁶ Usnesení NS, sp. zn. 20 Cdo 779/2006 – *nelze postihnout nárok manžela povinného na výplatu rodičovského příspěvku*.

¹³⁷ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/47/ES o dohodách o finančním zajištění, § 323a a násl. zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník

5.1.2.3 Postižení jiných majetkových práv

Povinný může mít jiná práva mající majetkovou hodnotu, která nelze postihnout žádným jiným způsobem exekuce. Tato práva musí být převoditelná tzn. nesmí být vázána na osobu povinného. Právy vázanými na osobu povinného jsou osobnostní práva podle § 11 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským, neprevoditelné je i právo dědické a právo na výživné.¹³⁸ Zatímco u příkázání pohledávky z účtu u peněžního ústavu a u příkázání jiné peněžité pohledávky je postihováno právo povinného na peněžité plnění, nárok na mzdu či jiné plnění, zde je postihováno majetkové právo na nepeněžité plnění. Jinými majetkovými právy je třeba rozumět nárok povinného na vydání věci či peněžní částky z úschovy¹³⁹, nárok na vydání movitého věci vůči třetí osobě či právo povinného na dodání zboží z obchodního závazkového vztahu.¹⁴⁰ Spočívá-li právo povinného ve vydání nebo dodání movitých věcí, odevzdají se tyto věci exekutorovi, jejich zpeněžení se řídí ustanoveními o prodeji movitých věcí (viz. kapitola 5.1.4).

Exekuční řád v § 64 podrobně upravuje exekuci patentů, průmyslových vzorů a ochranných známek, které byly povinnému uděleny a jsou pro něj zapsány v patentovém rejstříku, v rejstříku průmyslových vzorů nebo v rejstříku ochranných známek vedeném Úřadem průmyslového vlastnictví. Dále lze postihnout licence k využívání vynálezu, licence k využívání průmyslového vzoru a k užívání ochranné známky, které povinný poskytl třetím osobám. Tato další práva povinného exekutor sepíše a sdělí Úřadu, které byly sepsány a kdy, a že povinný s nimi nesmí nakládat. Úřad toto sdělení zapíše do příslušného rejstříku. Patenty, průmyslové vzory a ochranné známky exekutor zpeněží postupem podle ustanovení o exekuci prodejem movitých věcí a se získanou částkou se naloží jako s výtěžkem prodeje. Pro exekuci práv z licencí se použijí ustanovení o exekuci příkázáním jiných pohledávek povinného. Exekutor následně po zpeněžení vyrozumí Úřad o nabyvateli těchto práv.

¹³⁸ DRÁPAL, L.; BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, 2417 s.

¹³⁹ Srovnej usnesení NS, sp. zn. 20 Cdo 1981/2002 – *Notář není poddlužníkem osoby, v jejíž prospěch převzal do úschovy peníze*.

¹⁴⁰ TRIPES, A. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vydání. Praha: C.H.Beck, 2006, 362,363 s.

Exekuci postižením jiných majetkových práv lze provést také postižením podílu povinného jako společníka nebo komandisty ve společnosti nebo postižením členských práv a povinností jako člena v družstvu (§ 63 EŘ). Dojde-li k postižení podílu povinného, dochází k zániku jeho účasti ve společnosti nebo družstvu. Této úpravy se použije u veřejné obchodní společnosti, u komanditní společnosti, u společnosti s ručením omezeným a u družstva.¹⁴¹ Exekučním příkazem se zakáže povinnému pohledávkou na vypořádacím podílu společnosti nebo družstva jakkoli nakládat a společnosti nebo družstvu se zakáže vyplatit pohledávku povinnému a uloží ji vyplatit exekutorovi. Dochází-li v důsledku zániku účasti povinného ke zrušení společnosti (veřejná obchodní společnost, společnost s ručením omezeným)¹⁴², postihuje se i právo na podíl z likvidačního zůstatku.¹⁴³

Pro tento způsob exekuce se přiměřeně použijí ustanovení o přikázání jiných peněžitých pohledávek. O pořadí pohledávek, provedení exekuce a souběhu s fiduciární cesí platí stejná pravidla uvedená v kapitole 5.1.2.1 a o poddlužnické žalobě bylo pojednáno v kapitole 5.1.2.2.

5.1.3 Příkaz k výplatě z účtu

Relativně nový způsob provedení exekuce, který spočívá ve vydání exekučního příkazu k výplatě z účtu povinného u peněžního ústavu. Oprávněný tímto příkazem a usnesením o nařízení exekuce uloží dotčenému peněžnímu ústavu výplatu určené částky. Navrhovaným novým způsobem exekuce je sledováno rychlejší uspokojení pohledávky oprávněného než cestou přikázání pohledávky z účtu u peněžního ústavu, neboť při tomto klasickém způsobu se doba pro zjištění potřebných údajů o účtu povinného značně prodlužuje, a není-li v návrhu přesně označen peněžní ústav

¹⁴¹ K zániku účasti povinného srovnej ustanovení § 88 odst. 1 písm. f), § 93 odst. 4, § 102 odst. 2, § 148 odst. 2 a § 231 odst. 1 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník

¹⁴² Usnesení NS 20 Cdo 391/2003 – *je-li postižen podíl povinného jako jediného společníka v s.r.o., pak se tato společnost zruší s likvidací.*

¹⁴³ KASÍKOVÁ, M a kol. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti: Komentář.* 2. vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, 266 s.

povinného, nemůže být tento způsob vůbec realizován.¹⁴⁴ Úprava odpovídá principům výkonu rozhodnutí. Při exekuci exekutor sám zjišťuje možnost existence účtu povinného u peněžního ústavu, který následně postihne exekučním příkazem na přikázání pohledávky z účtu. Dá se očekávat, že v exekuci bude tento způsob jejího provedení využíván skutečně minimálně.

5.1.4 Exekuce prodejem movitých věcí

Mobiliární exekuce se realizuje na movitých věcech, které má povinný ve svém vlastnictví. Tyto věci jsou často součástí jeho domácnosti či je využívá, tedy jedná se o citlivý způsob provedení exekuce. Movité věci nejsou právně definovány a lze usuzovat, že se jedná o věci, které neodpovídají zákonnému stanovení věcí nemovitých v § 119 zákona č. 40/ 1964 Sb., občanský zákoník (dále „OZ“). Exekuční příkaz je doručen povinnému až na místě výkonu exekuce a na jeho základě povinný umožní přístup na všechna místa, kde má své movité věci. Ostatní osoby musí výkon strpět. Exekutor je oprávněn si v případě nesoučinnosti osob zjednat k bytu nebo místnosti přístup (§ 325b OSŘ). Výkon tohoto způsobu provedení exekuce se řídí § 50 a násl. JŘ. K úkonu může být přibrána nezúčastněná osoba, která je vázána mlčenlivostí a dosvědčuje řádný průběh exekuce. Na místě samém je prováděn soupis věcí a je možná i osobní prohlídka povinného. Manžel povinného nebo jiná osoba mohou tvrdit, že mají k věcem právo nepřipouštějící exekuci, že věc náleží jiné osobě či je vyňata z exekuce. Jestliže nejsou na místě nepochybně prokázána tvrzení těchto osob, jsou věci zahrnuty do soupisu. Účinnou obranou je pak podání excindační žaloby podle § 267 OSŘ. Sepsané věci převezme exekutor do své úschovy nebo je uloží u vhodného uschovatele. Zajistit nelze nosič dat, na němž povinný pořídil záznam provádění exekuce (§ 66 odst. 1 EŘ). Úschovou je třeba rozumět sklad, který je ve vlastnictví exekutora nebo je exekutorem pronajímán od třetí osoby. U věcí, jejichž účelem je pohybovat se (automobil, motocykl), lze jejich zajištění dosáhnout znehybněním (botičkou).¹⁴⁵

¹⁴⁴ Sněmovní tisk č. 941/0 k návrhu zákona, kterým se mění a doplňuje zákon č. 99/1963 Sb., Občanský soudní řád a zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti, důvodová zpráva.

¹⁴⁵ KASÍKOVÁ, M. a kol. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti: Komentář*. 2. vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, 279 s.

Ten, jemuž svědčí právo k věci, které nepřipouští exekuci, může podat návrh na vyškrtnutí věci ze soupisu provedeného exekutorem. Tento návrh je potřeba podat do třiceti dnů ode dne, kdy se navrhovatel vyškrtnutí dozvěděl o soupisu věci. Tento návrh se podává u exekutora, který věc pojal do soupisu. Opožděný návrh bude exekutorem odmítnut (§ 68 odst. 1 EŘ). Tento návrh podává osoba, která tvrdí, že má k postižené věci právo vlastnické či právo držby. Tímto právem není právo zadržovací nebo právo zástavní. Vyškrtnutí věci ze soupisu se neuplatní u nemovitostí a podniku, kde lze podat pouze vylučovací žalobu. Třetí osoba se tedy musí ještě před podáním vylučovací žaloby obrátit na exekutora. Exekutor o návrhu rozhodne do patnácti dnů na základě listinných důkazů. Je možné uplatnit postup podle § 43 OSŘ a vyzvat k odstranění vad návrhu. Proti usnesení, kterým exekutor návrh zamítne či mu vyhoví, není možné podat odvolání.¹⁴⁶ Vyjde-li najevo, že věc nepatří povinnému nebo souhlasí-li s vyškrtnutím oprávněný, exekutor věc ze soupisu vyškrtne. Excindační žalobu podle § 267 OSŘ může navrhovatel podat do třiceti dnů od doručení rozhodnutí exekutora, který návrhu na vyškrtnutí věci ze soupisu nevyhověl. Úspěšná excindační žaloba vede k částečnému zastavení exekuce podle § 52 odst. 1 EŘ ve spojení s § 268 odst. 1 písm. f) OSŘ a žalobci jako vlastníku přísluší právo na vydání předmětných věcí. Tohoto práva se může domáhat v dikci § 126 odst. 1 OZ¹⁴⁷.

Některé věci však nemohou podléhat tomuto způsobu provedení exekuce. Jsou to především věci, jejichž prodej je podle zvláštních předpisů zakázán¹⁴⁸, nebo které podle zvláštních předpisů exekuci nepodléhají (§ 321 OSŘ). Dle ustanovení § 322 OSŘ se nemůže exekuce týkat věcí ve vlastnictví povinného, které nezbytně potřebuje k uspokojování hmotných potřeb svých a své rodiny nebo k plnění pracovních úkolů, jakož i věcí, jejichž prodej by byl v rozporu s morálními pravidly. Tak jsou z exekuce vyloučeny zejména běžné oděvní součásti, obvyklé vybavení domácnosti, snubní prsten a předměty podobné povahy, zdravotnické potřeby, peníze do výše dvojnásobku životního minima. Je-li povinný podnikatel, pak lze zabavit jen věci, které nezbytně nepotřebuje ke své činnosti. Vyloučeny jsou také technické prostředky, které slouží

¹⁴⁶ KASÍKOVÁ, M. a kol. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti: Komentář*. 2. vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, 285 s.

¹⁴⁷ Usnesení NS, sp. zn. 22 Cdo 2234/2008

¹⁴⁸ Zákon č. 100/2004 Sb., o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi

k podnikání na kapitálových trzích. Je potřeba zachovávat individuální přístup a hranice mezi věcí obvyklou či nezbytnou bude vždy na posouzení konkrétního případu.

Sepsané a zajištěné movité věci je potřeba před dražbou odhadnout. Odhad je proveden exekutorem na základě odhadu, který učinil vykonavatel při sepsání věci. V odůvodněných případech je možno k odhadu přizvat znalce. Neprovádí-li se zjištění ceny odhadem, je potřeba zjistit cenu stanovenou úředně, kurs kótovaného investičního nástroje či zjistit uveřejněnou hodnotu cenného papíru (§ 328 OSŘ). Výtvarná díla, rukopisy, literární díla, korespondence a jiné památky, jsou před dražbou nejdříve nabídnuty za stanovenou cenu institucím, v jejichž působnosti je péče o tyto památky. Jsou-li odkoupeny, dražba těchto věcí se nekoná. Stejně tak se nekoná dražba věcí, které se rychle kazí.

Sepsané věci se v dražbě prodají samostatně anebo v rámci souboru věcí. Exekutor vydá dražební vyhlášku, kde oznámí dražební rok a doručí ji v zákoně vyjmenovaných subjektech. V dražební vyhlášce uvede čas a místo konání dražby, označení dražených věcí, zda se věci draží samostatně nebo v souboru, nejnižší podání, zda se skládá dražební jistotou a jakým způsobem. Oprávněný, další oprávnění a další věřitelé se mohou domáhat v dražbě svých práv, jestliže je přihlásí do zahájení dražebního jednání. Tato práva mohou spočívat v jiných vymahatelných pohledávkách, pohledávkách zajištěných zástavním a zadržovacím právem či zajišťovacím převodem práva (§ 328b OSŘ). Uspokojuje-li se z výtěžku dražby více pohledávek, pak exekutor postupuje podle § 332 OSŘ.

Ve smyslu § 329 OSŘ dražit nesmí exekutor a jeho zaměstnanci, povinný a jeho manžel. Exekutorem je stanoveno nejnižší podání, které činí jednu třetinu rozhodné ceny. Příklep je udělen dražiteli s nejvyšším podáním, který musí nejvyšší podání ihned zaplatit (není-li částka vyšší než 15 000 EUR, kdy tuto částku musí uhradit bezhotovostně do sedmi dnů od udělení příklepu). Pokud učiní stejné podání několik dražitelů, kteří se mezi sebou nedohodnou, určí se vydražitel losem. Vydražitel je povinen zaplatit nejvyšší podání řádně a včas. Nezaplatí-li, je povinen hradit náklady vzniklé v souvislosti s konáním další dražby, vzniklou škodu a rozdíl na nejvyšším

podání, bylo-li v opakované dražbě dosaženo nižšího nejvyššího podání. Na tyto závazky obmeškaného vydražitele se započítává jeho složená dražební jistota. Nedojde-li k vydražení věcí, exekutor nařídí opětovnou dražbu. Není-li ani opětovná dražba úspěšná, může oprávněný převzít věci za jednu třetinu rozhodné ceny. Převzetí má stejné účinky, jako by došlo k vydražení. Může nastat situace, že oprávněný nemá o věci zájem. Pak je exekutor vyloučí ze soupisu a vrátí je povinnému (§ 330 OSŘ). Věci připadají státu podle § 185g OSŘ, jestliže je povinný nepřevezme nebo není známo místo jeho pobytu.

Výtěžek prodeje je následně rozvrhnut mezi oprávněného, další oprávněné a přihlášené věřitele. Hotové peníze, cenné papíry či listiny představující právo na splacení dlužné částky nalezené při mobiliární exekuci se považují za výtěžek prodeje.

5.1.5 Exekuce prodejem nemovitostí

Prodej nemovitosti patří mezi nejcitelnější postihy povinného. Nemovitost je jedinečnou věcí, která má zpravidla značnou hodnotu a bývá dobře zpeněžitelná. I proto se exekuce prodejem nemovitosti vyskytuje při vymáhání pohledávek na zaplacení vyšších peněžních částek nebo pohledávek zajištěných zástavním právem bez ohledu na to, jestli je zástavcem sám dlužník anebo někdo jiný.¹⁴⁹

Exekutor přistupuje k prodeji nemovitosti povinného, jen jestliže má listinami vydanými nebo ověřenými státními orgány, popřípadě veřejnými listinami notáře doloženo, že nemovitost je ve vlastnictví povinného (§ 66 odst. 2 EŘ). Těmito listinami jsou nejčastěji rozhodnutí, potvrzení, výpisy, sdělení či geometrické plány vydané státními orgány. V praxi se nejčastěji jedná o výpis z katastru nemovitostí, kde jsou vlastnické vztahy zaznamenány na příslušném listu vlastnictví. Prokazování vlastnických vztahů k nemovitostem, které se do katastru nemovitostí nezapisují, bude složitější.¹⁵⁰ List vlastnictví dále obsahuje poznámky o nařízení dalších exekucí,

¹⁴⁹ WINTEROVÁ, A. a kol. *Civilní právo procesní*. 4. vydání. Praha: Linde Praha, 2006, 569 s.

¹⁵⁰ KASÍKOVÁ, M. a kol. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti: Komentář*. 2. vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, 280 s.

zástavní práva, věcná břemena, nabývací titul k nemovitosti či vlastnické vztahy (zda je majetek evidován jako SJM, podílové spoluvlastnictví nebo výlučné vlastnictví).

Exekutor postihne nemovitost exekučním příkazem, který je zaznamenán na příslušném listu vlastnictví s uvedením, kdo je oprávněný, kdy byl příkaz vydán, kdy nabyl příkaz právní moci. Příkaz je opatřen příslušným číslem jednacím, podle kterého je možno zjistit osobu exekutora, který nemovitost postihl. Exekuční příkaz je doručen oprávněnému, povinnému a příslušnému katastrálnímu úřadu. Po právní moci je příkaz doručován osobám, které mají předkupní, věcné nebo nájemní právo. Dále finančnímu a obecnímu úřadu, v jejichž příslušnosti je nemovitost a v jejichž obvodu má povinný své bydliště. Pravomocný exekuční příkaz se také vyvěsí na úřední desce (§ 335b OSŘ). Nemovitost nemůže být odhadnuta způsobem, který provádí exekutor u movitých věcí. K odhadu nemovitosti je potřeba přizvat znalce, kterého po právní moci exekučního příkazu ustanoví exekutor (§ 336 OSŘ). Proti usnesení o ustanovení znalce není přípustný opravný prostředek. Proti osobě znalce mohou účastníci pouze podat námitky a to do osmi dnů od doručení usnesení. Znalec stanovuje cenu nemovitosti uvedené v příkazu. Dále ocení příslušenství nemovitosti, jednotlivá práva a závady s nemovitostí spojené a to obvyklou cenou¹⁵¹. Ve smyslu § 127 odst. 3 OSŘ jsou osoby zdržující se v nemovitosti povinny poskytnout znalci potřebnou součinnost pod pohrůžkou možnosti uložení pořádkové pokuty. Výsledkem činnosti znalce je znalecký posudek, který slouží exekutorovi pro určení ceny nemovitosti s jejím příslušenstvím, cenu jednotlivých práv a závad s nemovitostí spojených, závady, které v dražbě nezaniknou a výslednou cenu (§ 336a OSŘ). Výsledná cena vzniká tak, že se od ceny nemovitosti s jejím příslušenstvím a ceny práv s ní spojených odečtou závady, které prodejem v dražbě nezanikají (§ 336a odst. 3 OSŘ). Těmito závadami jsou věcná břemena, o nichž to stanoví zvláštní právní předpis (břemeno důlní těžby), nájem bytů a další věcná břemena (právo cesty přes pozemek) a nájemní práva, u nichž to vyžaduje zájem společnosti (§ 336a odst. 2 OSŘ). Výsledná cena je exekutorem závazně stanovena v usnesení o ceně (příloha č. 2). Proti tomuto rozhodnutí je možno podat odvolání.

¹⁵¹ zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů

Po právní moci usnesení o ceně exekutor nařídí dražební vyhláškou dražební jednání (§ 336b odst. 1 OSŘ). Náležitosti dražební vyhlášky podle § 336b odst. 2 OSŘ a osoby, jimž se doručuje, jsou doloženy v příloze č. 3. Věřitel musí do zahájení dražebního jednání přihlásit svou pohledávku. Tato pohledávka může být zajištěna zástavním právem k nemovitosti anebo může být proti povinnému přiznána smírem, rozhodnutím nebo jiným titulem podle § 274 OSŘ. Oprávněný a další oprávnění mohou tyto pohledávky přihlásit, jen jestliže jim byly přiznány po právní moci usnesení o nařízení exekuce. V přihlášce pohledávky musí být uvedena její výše s příslušenstvím a musí být připojeny listiny, které prokazují její vymahatelnost či zajištěnost zástavním právem. Opožděné přihlášky budou exekutorem odmítnuty (§ 336f OSŘ).

Samotné dražební jednání řídí exekutor, který společně se svými zaměstnanci, povinným a jeho manželem či obmeškaným vydražitelem nesmí dražit (§ 66 odst. 3 EŘ). Dražit mohou fyzické osoby osobně nebo prostřednictvím zplnomocněného zástupce. Za právnické osoby, stát či samosprávné celky jednají osoby uvedené v § 21 až § 21b OSŘ nebo zplnomocněná osoba (§336h OSŘ). Nejnižší podání je zákonem stanoveno ve výši dvou třetin výsledné ceny a exekutor určí výši jistoty, která nesmí přesahovat tři čtvrtiny nejnižšího podání (§ 336e OSŘ). Příklep je udělen nejvyššímu podání. V případě rovnosti nejvyšších podání má přednost osoba s předkupním právem, jinak se rozhoduje losem. Dražitelům, kterým nebyl udělen příklep, se složená jistota vrací. Od právní moci usnesení o příklepu (příloha č. 4) musí být nejdéle do dvou měsíců nejvyšší podání doplaceno (§336j OSŘ). Proti usnesení o příklepu je možné podat odvolání. Vydražitel se stává vlastníkem nemovitosti, nabylo-li usnesení o příklepu právní moci a zaplatil-li nejvyšší podání (§ 336l odst. 2 OSŘ). Proti obmeškanému vydražiteli (kapitola 5.1.4), který nesplnil povinnosti k úhradě, je možné nařídít exekuci bez návrhu (§ 66 odst. 4 EŘ). Mohou nastat situace, kdy v dražbě nemovitostí není uskutečněno ani nejnižšího podání. Pak exekutor nařídí opětovnou dražbu, v níž stanoví nejnižší podání ve výši jedné poloviny výsledné ceny.

Po právní moci usnesení o příklepu a po zaplacení nejvyššího podání vydražitelem, nařídí exekutor rozvrhové jednání. V jednání se rozvrhuje nejvyšší podání, které bylo učiněno v dražebním jednání a případně i náhrady poskytnuté

obmeškaným vydražitelem (§ 337a OSŘ). Úroky z nejvyššího podání jsou součástí rozdělované podstaty. Prostředky však bývají uloženy na účtu exekutorské úschovy, který není úročen. Exekutor předvolá k rozvrhu oprávněného, další oprávněné, povinného, vydražitele a osoby, které podaly přihlášku či v jejich prospěch na nemovitosti vážnou závadu, které v dražbě zanikají (§337 odst. 2 OSŘ). Ve smyslu § 337b OSŘ se při samotném rozvrhovém jednání projednávají pohledávky, které mohou být uspokojeny z rozdělované podstaty. Přítomní věřitelé vyčíslí svou pohledávku s příslušenstvím a uvedou, do jaké skupiny patří a skutečnosti významné pro jejich pořadí. Exekutor nepřítomným věřitelům jejich přihlášenou pohledávku vyčíslí, zařadí do skupin a uvede pořadí. Vydražitel může převzít pohledávky u osob podle § 336g či převzít náhrady v případě uvedeném v §337b odst. 5 OSŘ.

Exekutor podle výsledků rozvrhového jednání zařadí pohledávky do skupin a určí jim pořadí. Dle dikce § 337c se tyto pohledávky uspokojují postupně a to tak, že v první skupině se uspokojí náklady exekuce (§66 odst. 7 EŘ). Druhá skupina náleží pohledávkám z hypotečních úvěrů nebo části těchto pohledávek sloužících ke krytí jmenovité hodnoty hypotečních zástavních listů. Ve třetí skupině se uspokojí oprávněný, další oprávnění, pohledávky zajištěné zástavním právem a náhrady za věcná břemena a nájemní práva, která zanikají. Zástavní věřitelé musí své pohledávky přihlásit jako ostatní věřitelé, jinak se k nárokům ze zástavního práva nebude přihlížet¹⁵². Čtvrtá skupina patří pohledávkám na výživném. Do páté skupiny jsou zařazeny pohledávky daní a poplatků, pojistného na zdravotním pojištění a sociálním zabezpečení, příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Ostatní pohledávky se uspokojují v poslední šesté skupině. Často dochází k tomu, že rozvrhovaná podstata nepostačuje ke krytí všech pohledávek. Proto se pohledávky uspokojují nejdříve podle skupin, kdy je rozhodné jaké mají v dané skupině své vlastní pořadí. Pohledávky ze stejné skupiny se stejným pořadím se uspokojují poměrně (§ 337c odst. 2 OSŘ). V pořadí jistiny se uspokojí i úroky, úroky z prodlení nebo poplatek z prodlení za poslední tři roky před rozvrhovým jednáním¹⁵³.

¹⁵² TRIPES, A. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vydání. Praha: C.H.Beck, 2006, 525 s.

¹⁵³ Usnesení NS, sp. zn. 20 Cdo 216/2004 – *úroky, úroky z prodlení a poplatek z prodlení za dobu delší než tři roky, se uspokojí ve stejné skupině jako jistina, podle samostatného pořadí dle §337c odst. 5 OSŘ.*

Občanský soudní řád v § 337c odst. 5 určuje rozhodná kritéria pro pořadí pohledávek. U oprávněného je to den, kdy exekutorovi došel návrh na nařízení exekuce a u dalšího oprávněného den přistoupení do řízení. U přihlášených pohledávek den, kdy exekutorovi došla přihláška. Pro pohledávky zajištěné zástavním právem den vzniku zástavního práva. Zákon nedělá rozdílu mezi zákonným, soudcovským, exekutorským či smluvním zástavním právem. Pro pořadí soudcovského zástavního práva je rozhodující den, kdy došel návrh na jeho zřízení. U exekutorského je to den, v němž byl katastrálnímu úřadu doručen exekuční příkaz, jímž bylo toto zástavní právo zřízeno. Zástavní právo vznikající rozhodnutím správního orgánu má pořadí dnem právní moci tohoto rozhodnutí. Smluvní zástavní právo vzniká dnem vkladu do katastru nemovitostí.¹⁵⁴ Případný zbytek rozdělované podstaty se vyplatí povinnému (tzv. hyperocha).

Každý z účastníků rozvrhu může popřít vyčíslené pohledávky co do jejich pravosti, výše, zařazení do skupin a pořadí. Osoby nezúčastněné na jednání musí námítky doložit před jednáním (§ 337b odst. 4 OSŘ). Jestliže jde o námítkách rozhodnout bez provádění důkazů jen na základě obsahu spisu, exekutor o nich v rozvrhovém usnesení rozhodne. Ostatní účastníky rozvrhu exekutor vyzve podle § 337e odst. 2 OSŘ, aby do třiceti dnů od právní moci rozvrhového usnesení podali odporovou žalobu podle § 267a OSŘ (jestliže na ně připadá alespoň z části úhrada z podstaty). O těchto sporných částkách bude rozhodnuto v dalším rozvrhovém jednání, které exekutor nařídí po právní moci rozhodnutí o odporové žalobě (§ 337f OSŘ). Přiznané částky jsou exekutorem vyplaceny po právní moci rozvrhového usnesení, právní mocí zanikají zástavní práva váznoucí na nemovitosti, věcná břemena a nájemní práva, o nichž bylo stanoveno, že zanikají podle § 337h OSŘ (kromě těch, které převzal vydražitel, či mu byla za břemena poskytnuta náhrada).

Ustanovení o exekuci prodejem spoluvlastnického podílu, prodejem zastavených movitých a nemovitých věcí se užijí ustanovení o exekuci prodejem movitých věcí a nemovitostí (§ 338, § 338a OSŘ).

¹⁵⁴ DRÁPAL, L.; BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, 2548 s.

5.1.6 Exekuce prodejem podniku

Podnikem se rozumí soubor hmotných, jakož i osobních a nehmotných složek podnikání. K podniku náleží věci, práva a jiné majetkové hodnoty, které patří podnikateli a slouží k provozování podniku nebo vzhledem k své povaze mají tomuto účelu sloužit. Podnik je věcí hromadnou a na jeho poměry se použijí ustanovení o věcech v právním smyslu § 5 ObchZ. K provedení exekuce prodejem podniku nebo části podniku povinného může exekutor přistoupit, jen jestliže bude doloženo, že podnik nebo jeho část je majetkem povinného (§ 70 odst. 1 EŘ). Exekuce podniku, části podniku, podílu spolumajitele podniku či prodej zastaveného podniku probíhá obdobným způsobem jako exekuce prodejem movitých a nemovitých věcí. Podnik musí být oceněn, vydává se dražební vyhláška, přihlašují se pohledávky, vede se dražební jednání zakončené udělením příklepu a rozvrhuje se výtěžek dražby. Podnik představuje oproti movitým a nemovitým věcem věc daleko složitější, čemuž odpovídají i odlišnosti jednotlivých částí tohoto způsobu provedení exekuce. I když je základní průběh této exekuce obdobný průběhu prodeje nemovitosti, zákonodárce u jednotlivých procesních institutů rozšiřuje a zpřísňuje jejich obsah. Na tomto místě, budou zmíněny pouze základní rozdíly oproti exekuci prodejem nemovitosti.

Z exekuce jsou vyloučeny byty a nebytové prostory, domy s byty nebo nebytovými prostory, nebylo-li do katastru vloženo prohlášení vlastníka. Exekucí také nelze postihovat podnik, jedná-li se o banku (§ 338g OSŘ). V exekučním příkazu určí exekutor správce podniku, který bude ve většině případů zapsán v seznamu insolvenčních správců (§ 70 odst. 2 EŘ). Činnost správce podléhá dohledu exekutora, který mu může ukládat za porušení povinností pořádkovou pokutu (§ 338l OSŘ). Správce sám nebo za součinnosti se znalcem určuje cenu podniku a o podnik pečuje. Do ceny podniku se zahrnují věci, práva nebo jiné majetkové hodnoty podniku. Výše peněžních prostředků podniku, závazky podniku a kolik činí čisté jmění podniku. Exekutor na základě určení ceny znalcem určí cenu podniku v usnesení. Věřitelé přihlašují své pohledávky nejpozději do pěti dnů přede dnem dražebního jednání (§ 338s odst. 1 OSŘ). Po zahájení dražebního jednání může být cena podniku změněna podle § 338t OSŘ. Zjistí-li exekutor v průběhu dražby předluženost podniku podle § 338w odst. 3 OSŘ, exekuci zastaví. Vydražitel může podnik převzít následující den

po vydání usnesení o příklepu, podnik přechází do jeho majetku, zaplatil-li nejvyšší podání, a jestliže nabylo usnesení o příklepu právní moci (§ 338z OSŘ). Při rozvrhovém jednání jsou pohledávky zařazeny do osmi skupin. Oproti zařazení do skupin v rozvrhovém jednání při rozvrhu výtěžku z prodeje nemovitosti, je zde v druhé skupině uplatněna pohledávka správce podniku, ve třetí skupině pohledávka vydražitele a ve čtvrté skupině pohledávka zajištěná zadržovacím právem. Pohledávky zařazené u prodeje nemovitosti do třetí až šesté skupiny mají v prodeji podniku pořadí skupiny páté až osmé. V první skupině se uspokojují náklady exekuce (§ 70 odst. 4 EŘ).

5.1.7 Exekutorské zástavní právo

Exekutorům se umožňuje zřizovat zástavní právo k nemovitostem, a to v rozsahu, v jakém je k tomu oprávněn soud při řízení o výkon rozhodnutí. Cílem nové úpravy je vytvořit v průběhu exekuce zajišťovací instrument na nemovitosti povinného ve prospěch oprávněného, aniž by bylo třeba nemovitost přímo prodávat, a tím vytvořit prostor pro uspokojení oprávněného v součinnosti s povinným. Toto ustanovení lze rovněž podřadit pod koncept humanizace exekučního řízení, neboť dává povinnému možnost sanovat dlužnou pohledávku jinak než nuceným prodejem nemovitosti.¹⁵⁵ Funkcí zástavního práva je zajišťovat pohledávku oprávněného vůči povinnému. Jeho zřízením nedochází k uspokojení pohledávky, ale ujištění oprávněného, že v případě nesplnění jeho pohledávky se může domáhat zpeněžení z prodeje zástavy, která má výhodné postavení v rámci rozvrhu.¹⁵⁶ Exekutor zřizuje zástavní právo vkladem exekučního příkazu do katastru nemovitostí. Této formy způsobu provedení exekuce by měl využívat ve všech případech, kdy zjistí, že povinný vlastní nemovitý majetek. Vedená exekuce se může ukázat bezvýslednou a zástavním právem zatížená nemovitost může být již postižena výkonem rozhodnutí prodejem nemovitosti, resp. exekučním příkazem na prodej nemovitosti. Tento nový institut dává oprávněným větší šanci na uspokojení své vymáhané jistiny a je rozhodně krokem vpřed.

¹⁵⁵ Sněmovní tisk č. 804/0 k novele zákona o soudních exekutorech a exekuční činnosti, důvodová zpráva.

¹⁵⁶ DRÁPAL, L.; BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, 2571 s.

V exekuci zřízením zástavního práva není rozhodná výše vymáhané pohledávky. Exekuci nelze zastavit pro nemajetnost povinného, pokud není současně nařízen prodej nemovitosti, který skončí bezvýsledně. Také nelze vyhovět návrhu na odklad této exekuce. Exekutorské zástavní právo nevázne na nemovitosti i po skončení exekuce, zastavením exekuce dochází k zániku účinku všech vydaných exekučních příkazů, a proto dojde i k zániku tohoto zástavního práva.¹⁵⁷ Z exekuce jsou vyloučeny byty a nebytové prostory a domy s byty nebo nebytovými prostory, nebylo-li do katastru vloženo prohlášení vlastníka (§ 338c OSŘ).

5.2 Exekuce na nepeněžitá plnění

5.2.1 Vyklizení

Vyklizení může probíhat bez bytové náhrady, anebo se zajištěním bytové náhrady nebo přístřeší. Ukládá-li rozhodnutí, jehož exekuce se navrhuje, aby povinný vyklidil nemovitosti, stavbu, byt nebo místnost, u nichž není třeba zajistit přiměřený náhradní byt, náhradní byt nebo přístřeší, lze exekuci provést po právní moci nařizovacího usnesení (§ 340 OSŘ). Provést vyklizením s náhradou lze pouze tehdy, má-li soud prokázáno, že je zajištěna náhrada.¹⁵⁸ Oprávněný tuto skutečnost prokazuje listinou vydanou státním orgánem nebo orgánem obce anebo notářským zápisem. Soud může k prokázání zajištění bytové náhrady nařídít jednání (§ 343 OSŘ).

V případě potřeby se k vyklizení přibere vhodná osoba. Zjistí-li se při vyklizení, že je povinný připoután na lůžko, nebo že jde o ženu v šestinedělí nebo ve vyšším stupni těhotenství a že by vyklizení mohlo ohrozit zdravotní stav takové osoby, není provedení exekuce přípustné (§ 65 JŘ). Exekuce se podle § 341 OSŘ provede tak, že se odstraní věci patřící povinnému a příslušníků jeho domácnosti. Odstraní se i věci třetích osob, které jsou se souhlasem povinného umístěny ve vyklizovaném objektu.

¹⁵⁷ KASÍKOVÁ, M. a kol. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti: Komentář*. 2. vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, 292 s.

¹⁵⁸ Stanovisko Nejvyššího soudu k výkladu zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů sp. zn. Cpjn 200/2005 (část XVII.) – *Patnáctidenní lhůta k nařízení exekuce platí jen v případě, že zajištění bytové náhrady nebo přístřeší oprávněný prokazuje listinou vydanou státním orgánem nebo orgánem obce anebo notářským zápisem.*

Dále se z objektu vykáže povinný a všichni, kdo se tam zdržují na základě práva povinného. O vyklizení se zajištěním náhrady musí být povinný vyrozuměn nejméně pět dnů před jeho provedením. Vyklizené věci se přestěhují do určené bytové náhrady, jde-li o vyklizení s náhradou. Jinak se tyto věci odevzdají povinnému či zletilému příslušníku jeho domácnosti. Nelze-li věci předat, uloží se na náklady povinného do úschovy. Exekuci nelze provést, není-li možné věci odevzdat nebo uschovat. Uschované věci si musí povinný vyzvednout do šesti měsíců, jinak budou dle § 342 OSŘ na návrh obce prodány. Výtěžek prodeje vyplatí exekutor povinnému po srážce nákladů úschovy a nákladů prodeje. Odmítne-li povinný výtěžek, může ten připadnout státu. Neprodané věci nabídne exekutor obci nebo uschovateli k odkoupení za dvě třetiny odhadní ceny. Ti mohou odkoupení odmítnout a movité věci připadnou státu. Případné náklady uschovatele je povinen uhradit povinný. Je-li vyklizení realizováno se zajištěním náhrady, je povinnému nebo členu jeho domácnosti předána náhrada. Ti ji mohou odmítnout. V tom případě jsou klíče od náhrady odevzdány u soudu nebo u obce. Nezačne-li povinný náhradu do šesti měsíců užívat, jeho práva k náhradě zanikají (§ 344 odst. 4 OSŘ).

Exekutor v řízení o uspokojení práv na nepeněžitá plnění vydává exekuční příkazy jen ke konkretizaci provedení exekuce. Exekuční příkaz není vydáván u exekuce vyklizením, u o odebrání věci, u rozdělení společné věci formou jejího prodeje (movité věci) a u exekuce provedením prací a výkonů (zastupitelné povahy).¹⁵⁹

5.2.2 Odebrání věci

Odebrání věci směřuje ke splnění závazku z vlastnického nebo závazkového práva. Jedná se o vrácení věci oprávněnému, která je zadržována neprávem nebo o dodání věci oprávněnému, kterou povinný pro něho zhotovil. Předmětem této exekuce mohou být pouze věci movité¹⁶⁰, které má povinný ve svém držení.¹⁶¹

¹⁵⁹ KASÍKOVÁ, M. a kol. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti: Komentář*. 2. vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, 304 s.

¹⁶⁰ Usnesení NS, sp. zn. 29 Odo 525/2003 – *vydání nemovitosti se v exekuci uplatňuje vyklizením*.

¹⁶¹ SCHELLEOVÁ, I.; LAMKA, R. *Exekuce v zrcadle právních předpisů, II. Jednotlivé způsoby exekuce*. 1. vydání. Ostrava: KEY Publishing s.r.o., 2007, 95 s. a násl.

Věc, která má být dodána nebo vydána musí být v návrhu na nařízení exekuce precizně specifikována. Povinný se o odebrání věci dozvídá až při samotném úkonu, kdy mu je doručeno usnesení o nařízení exekuce. Při provádění exekuce musí být přítomen oprávněný nebo jeho zástupce. Může být přibrána i další vhodná osoba (§ 345 odst. 3 OSŘ). Je možné podle § 345 odst. 4 OSŘ učinit osobní prohlídku povinného, prohlídku bytu a jiných místností, jakož i skříní a schránek v nich umístěných. Věc oprávněného u sebe může mít i jiná osoba než povinný. Tato osoba se vyzve, aby věc vydala dobrovolně, jinak lze vydání realizovat prostřednictvím příkázáním pohledávky. Umožňuje-li to povaha věci, oprávněný si v případě neúspěšné exekuce může na základě výzvy exekutora opatřit náhradu. Musí se jednat o věc stejného druhu a jakosti. Náklady opatření náhradní věci nese povinný.

5.2.3 Rozdělení společné věci

Soud může při vypořádání spoluvlastnictví k věci movité nebo nemovité rozhodnout jednak o prodeji této věci¹⁶² a rozdělení výtěžku, jednak o reálném rozdělení věci podle podílů.¹⁶³ Při prodeji se přiměřeně použijí ustanovení o prodeji movitých a nemovitých věcí, kdy mají spoluvlastníci postavení oprávněných (§ 348 OSŘ). Neúspěšný prodej znamená zastavení exekuce. Umožňuje-li to povaha věci (pozemek, uskladněné uhlí) může dojít k rozdělení bez prodeje, dojde k reálnému rozdělení věci. K exekuci se může přizvat vhodná osoba nebo znalec (§ 349 OSŘ).

5.2.4 Provedení prací a výkonů

Ve smyslu ustanovení § 72 EŘ jsou předmětem exekuce provedením prací a výkonů práce, které může vykonat někdo jiný než povinný (zastupitelná plnění). Exekutor se sám postará o to, aby byly práce provedeny. V usnesení rozhodne o způsobu provedení povinnosti. Práce může nechat provést třetí osobou, ale měl by brát

¹⁶² Usnesení NS, sp. zn. 20 Cdo 1886/2006 – *Rozsudkem o zrušení podílového spoluvlastnictví k nemovitosti vzniká pouze exekuční titul, který opravňuje kteréhokoli ze spoluvlastníků, aby se podle části šesté občanského soudního řádu (resp. exekučního řádu) domáhal jeho výkonu.*

¹⁶³ WINTEROVÁ, A. a kol. *Civilní právo procesní*. 4. vydání. Praha: Linde Praha, 2006, 601 s.

ohled na zájem oprávněného (§ 72 odst. 1 EŘ).¹⁶⁴ Nezastupitelná plnění (např. pro odbornost osoby) se vymáhá prostřednictvím pokut. Exekutor uloží ve smyslu § 351 odst. 1 OSŘ za porušení povinnosti z titulu pokutu až do výše jednoho statisíce korun. Nesplní-li povinnost ani po udělení pokuty, mohou být povinnému na návrh oprávněného uloženy pokuty další. Tyto pokuty povinný platí na účet exekučního soudu, který vydal usnesení o nařízení exekuce a zaplacením pokuty se nezprošťuje povinnosti obsažené v titulu (§ 72 odst. 2 EŘ). Pokuty uložené při exekuci podle § 351 OSŘ připadají státu (§ 17 ProvVyhl). Exekuci prováděnou ukládáním pokut lze zastavit (kapitola 4.6), pokud výše pokut je nepřiměřená.

Exekuce na nepeněžitá plnění dle § 351a OSŘ umožňuje obnovení předešlého stavu (tzv. restitutio in integrum). Povinný sice splnil povinnost z titulu, avšak následně způsobil porušení této povinnosti a změnil tím stav v titulu předpokládaný. Je umožněno nařídit exekuci k obnovení předešlého stavu, kdy exekutor zvolí k provedení exekuce způsob, kterým by byla realizována podle porušeného titulu.¹⁶⁵

¹⁶⁴ HLAVSA, P. *Exekuční řád*. 3. vydání. Praha: Linde Praha, 2008, 108 s.

¹⁶⁵ DRÁPAL, L.; BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, 2717 s.

6. Závěr

Exekuce prováděné podle exekučního řádu přinesly do českého právního prostředí alternativní možnost k výkonu rozhodnutí prováděného podle části šesté občanského soudního řádu. I přesto, že je exekuční řád na řadě svých míst nedokonalým právním předpisem, domnívám se, že je pro právní prostředí velkým přínosem. Nastolená dvojkolejnost výkonu rozhodnutí a exekucí poskytuje širokou možnost pro uplatnění práv věřitelů a zaručuje ochranu dlužníkům.

Exekuce přináší rychlejší, efektivnější a komplexnější způsob vymáhání nesplněných plnění. Exekutor činí samostatně úkony v řízení, lustruje majetkovou sféru dlužníka, volí způsob provedení exekuce (peněžitá plnění) a provádí výplatu vymožených částek. Věřitel není nadměru zatěžován nutností součinnosti a na jeho uvážení je volba osoby exekutora, která má provést nucený výkon exekučního titulu. Střední novela exekučního řádu rozšířila práva a povinnosti exekutora, kdy se podílí na nařízení exekuce už v okamžiku podání návrhu ze strany oprávněného, ukládá mu povinnost zasílat stanoveným způsobem vymožené plnění, ulehčuje soudní agendu z hlediska odkladu a zastavení exekuce či provádění rozvrhových jednání. Stranou nezůstává ani povinnost zveřejňování dražebních vyhlášek o prodeji movitých a nemovitých věcí nebo podniku v centrální evidenci exekucí. Novelizace exekučního řádu postupně vyplňují jeho mezerovitost a ten se jako právní předpis stává ucelenější úpravou.

Dlužno dodat, že nastolený legislativní vývoj reagující na problémy uvnitř Exekutorské komory, excesy v činnosti jednotlivých exekutorů (většinou medializované kauzy) a současná ekonomická situace populace, se může dotknout vymahatelnosti práva v České republice. Omezování postižitelného majetku (dvojnásobek životního minima), snižování nároku na náhradu nákladů řízení a odměn, může vést při současné vysoké míře bezvýslednosti exekucí k ukončení činnosti malých a středních úřadů z důvodů ekonomické ztrátovosti. Exekutorské úřady, které ročně realizují desetitisíce kauz, nejsou schopny individuálního přístupu k povinnému. Zákonodárce se sice snaží ochraňovat minimální majetkovou sféru dlužníka, ale zároveň ničí stav nastolený v roce

2001. Zavedením exekucí už není cesty zpět k dominanci vykonávacího řízení a současný sociální trend ochrany povinných může vést ke snížené vymahatelnosti práva na peněžité plnění.

Přikláním se k možnosti zpoplatnění exekučního řízení obdobným způsobem, který je uskutečňován v institutu soudních poplatků, a zcela se ztotožňuji s názorem, že by pověřování k provedení exekuce mělo být udělováno v duchu zásady teritoriality. Exekutor by exekuci prováděl v rámci obvodu exekučního soudu, což by mohlo představovat jak ulehčení pro dlužníka, (zejména z hlediska nákladů exekuce a kontaktu s exekutorským úřadem), tak lepší vymahatelnost pro oprávněného, jelikož exekutor by měl daleko větší známost místního prostředí a poměrů v něm.

7. Seznam použitých zkratk

OSŘ	zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
EŘ	zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů
TŘ	zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů
TZ	zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
OZ	zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
ObchZ	zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
SŘ	zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů
SŘS	zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů
SpDP	zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů
RozŘ	zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů
JŘ	vyhláška č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy, ve znění pozdějších předpisů
ET	vyhláška č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem, ve znění pozdějších předpisů
ProvVyhl	vyhláška č. 418/2001 Sb., o postupech při výkonu exekuční a další činnosti, ve znění pozdějších předpisů

8. Seznam použité literatury

Monografie:

KASÍKOVÁ, M. a kol. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti: Komentář*. 2. vydání. Praha: C.H.Beck, 2010

DRÁPAL, L.; BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009

HLAVSA, P. *Exekuční řád*. 3. vydání. Praha: Linde Praha, 2008

TRIPES, A. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vydání. Praha: C.H.Beck, 2006

WINTEROVÁ, A. a kol. *Civilní právo procesní*. 4. vydání. Praha: Linde Praha, 2006

KNAPPOVÁ, M.; ŠVESTKA, J. a kol. *Občanské právo hmotné. Díl první: Obecná část*. 4. vydání. Praha: ASPI, 2005

SCHELLEOVÁ, I.; LAMKA, R. *Exekuce v zrcadle právních předpisů, III. Soudní exekutoři a jejich exekuční činnost*. 1. vydání. Ostrava: KEY Publishing s.r.o., 2007

SCHELLEOVÁ, I.; LAMKA, R. *Exekuce v zrcadle právních předpisů, II. Jednotlivé způsoby exekuce*. 1. vydání. Ostrava: KEY Publishing s.r.o., 2007

Časopisecké články:

RAČOK, M. *K možnosti spáchání trestného činu podvodu podáním nepravdivého návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí nebo exekuce*, Bulletin advokacie 11/2008

RYDVAL, T. *Dvě praktické poznámky k „exekucím“: o náležitostech návrhu a místní příslušnosti soudu*, Bulletin advokacie 10/2008

ADÁMEK, R. *Rizika při nabývání nemovitosti od povinného*, Bulletin advokacie 6/2009

CHALUPA, L. *Nakládání s majetkem ve výlučném vlastnictví manžela povinného*, Bulletin advokacie 12/2008

ŠEVČÍK, L. *Ještě jednou k náhradě nákladů exekučního řízení, jestliže exekuce byla zastavena, protože výtěžek nepostačí ani ke krytí jejích nákladů*, Bulletin advokacie 11-12/2005

9. Summary

The distraint

The objective of this thesis is to describe the distraint procedures laid down by Act No. 120/2001 Coll., on Court-Appointed Distrainers and Dstraint, as amended by the amendment to the Dstraint Procedure Rules, based on the legal situation as of 12 April 2010. The first chapter provides introduction into the topic of distraint as a state-approved institution assuring the enforceability of law.

The second chapter is divided in two parts. The first one provides description of the basic differences between distraint and enforcement of a judgement. The second part discusses the role and the office of distrainers, their employees and the supervision over the execution of the profession of distrainer.

The third chapter regarding the prerequisites of distraint procedure has five parts. The first part tackles the sources and principles. The second part focuses on the jurisdiction and competence of courts for distraints. The third part deals with enforcement orders, the fourth with distraint orders and the last part outlines the issues of applications for authorization to execute distraint.

The main objective of the fourth chapter is to describe the course of distraint, beginning with the decision ordering a distraint procedure, to costs and the possibility of staying the procedure. Attention is paid also to the participants in the procedure and the institution of execution warrants.

The fifth chapter covers the methods used for the execution of distraint procedures. This chapter is divided in two parts focusing on distraint procedures for monetary and non-monetary performances. The individual execution methods are characterised by their basic features.

The final sixth chapter deals with the benefits of distraint and sketches the possible ways for its further development.

Keywords (klíčová slova):

exekutor (dstraint)

exekuční příkaz (execution warrant)

10. Přílohy

Příloha č. 1

č.j. EX .../...

EXEKUČNÍ PŘÍKAZ

JUDr., soudní exekutor, Exekutorský úřad, pověřený provedením exekuce na základě usnesení Okresního soudu v č.j. .../... ze dne ..., kterým byla nařízena exekuce vykonatelného platebního výměru č.j. .../... ze dne ... k vymožení pohledávky

oprávněného:

proti povinnému:

v částce Kč ..., - spolu s náklady exekuce, rozhodl v souladu se shora citovaným usnesením a dle ustanovení § 47 zákona č. 120/2001 Sb. takto:

I. Nařizuje se exekuce příkázáním pohledávky z účtu povinného:

č. .../... vedeného u peněžního ústavu

..... se sídlem:

II. Peněžnímu ústavu se přikazuje, aby od okamžiku, kdy mu bude tento exekuční příkaz doručen, nevyplácel z výše označeného účtu povinného peněžní prostředky, neprováděl na ně započtení a ani jinak s nimi nenakládal až do výše plného uspokojení pohledávky oprávněného **ve výši Kč ..., - s náklady exekuce, které budou určeny v Příkazech k úhradě nákladů exekuce.**

III. Peněžnímu ústavu se přikazuje sdělit neprodleně exekutorovi výši zůstatku na účtu povinného v okamžiku doručení tohoto exekučního příkazu a výši eventuelních rezervací pro předcházející pohledávky. Odepsané pohledávky z účtu povinného je peněžní ústav povinen poukázat na účet č. ... u ..., s uvedením v.s. ... a k.s. ... tehdy, až obdrží vyrozumění, že shora uvedené usnesení soudu, kterým byla nařízena exekuce, nabylo právní moci. Odepsané pohledávky je povinen poukázat, i když má vůči povinnému peněžitou pohledávku, kterou by jinak mohl započíst.

IV. Povinný ztrácí okamžikem, kdy je peněžnímu ústavu doručen tento příkaz, právo vybrat peněžní prostředky, použít tyto prostředky k platbám nebo s nimi jinak nakládat do výše vymáhaných pohledávek z účtu.

Odůvodnění:

Na základě návrhu oprávněného nařídil Okresní soud v exekuci a jejím provedením pověřil níže podepsaného exekutora. Exekutor vymáhá pohledávku oprávněného ve výši Kč ..., - a náklady exekuce.

P o u č e n í: Proti tomuto exekučnímu příkazu není přípustný opravný prostředek. Účastníci mají právo vyjádřit se k osobě exekutora ve lhůtě do 5 dnů ode dne doručení exekučního příkazu. Námitky nemají odkladný účinek.

V dne ...

JUDr. ...
soudní exekutor
Exekutorský úřad

Osoby, kterým se doručí exekuční příkaz:

1. oprávněný – doporučeně do vlastních rukou
2. povinný – doporučeně do vlastních rukou
3. peněžní ústav – doporučeně do vlastních rukou

U S N E S E N Í

JUDr., soudní exekutor, Exekutorský úřad, pověřený provedením exekuce na základě usnesení Okresního soudu v, č.j. ze dne, **pravomocného dnem**, kterým byla nařízena exekuce vykonatelných platebních výměrů č.j. ze dne a č.j. ze dne k vymožení pohledávky

oprávněného:

proti povinnému:

v částce Kč, - a pro náklady této exekuce,

rozhodl v souladu se shora citovaným usnesením a exekučním příkazem č.j., pravomocným dnem, takto:

I. Exekutor určuje cenu nemovitostí se všemi součástmi a příslušenstvím.

1. spoluvlastnického podílu povinného k pozemku č. parc. o výměře m², druh pozemku zastavěná plocha a nádvoří, zapsaného na listu vlastnictví č. pro obec, katastrální území, Katastrálního úřadu pro, Katastrální pracoviště

2. spoluvlastnického podílu povinného k budově č.p. v části obce na pozemku č. parc., způsob využití byt. dům, zapsané na listu vlastnictví č. pro obec, katastrální území, Katastrálního úřadu pro, Katastrální pracoviště

3. bytu č.p./č. jednotky způsob využití byt s podílem na společných částech domu a pozemku (budova), zapsaného na listu vlastnictví č. pro obec, katastrální území, Katastrálního úřadu pro, Katastrální pracoviště

částkou Kč, -

II. Cena jednotlivých práv a závad s nemovitostí spojených nebyla stanovena

III. Cena závad, které prodejem v dražbě nezaniknou, nebyla stanovena

IV. Výslednou cenu nemovitostí určil exekutor

částkou Kč, - (.....)

Odůvodnění:

Na základě návrhu oprávněného nařídil shora uvedený soud exekuci a jejím provedením pověřil níže podepsaného exekutora. Usnesení o nařízení exekuce nabylo právní moci dne Exekutor vydal dne exekuční příkaz č.j., kterým nařídil prodej nemovitostí povinného.

Exekutor v rámci vedení exekučního řízení ustanovil znalce k provedení ocenění nemovitostí a jejich příslušenství a jednotlivých práv a závad s nemovitostí spojených dle § 336 odst. 1 o.s.ř. Na základě znaleckého posudku, který byl vypracován v souladu se zákonem č. 151/1997 Sb., určil exekutor cenu prodáváných nemovitostí částkou,-. Znalecký posudek má všechny formální náležitosti, závěry v něm jsou náležitě odůvodněny a podloženy obsahem nálezu a výsledky šetření. Znalec rovněž provedl ocenění v souladu se zadáním a přihlédl ke všem rozhodným skutečnostem, s nimiž se měl vypořádat.

Součástí usnesení o ceně je i určení ceny jednotlivých práv a závad s nemovitostí spojených. Cena jednotlivých práv a závad s nemovitostí spojených dle § 336a odst. 1, písm. b) o.s.ř. nebyla stanovena, neboť tato práva a závady nebyly u předmětné nemovitosti zjištěny.

Závadami, které prodejem nemovitosti v dražbě nezaniknou, jsou věcná břemena, o nichž tak stanoví zvláštní předpisy, nájem bytu a další věcná břemena a nájemní práva, u nichž zájem společnosti vyžaduje, aby nemovitost zatěžovala i nadále dle § 336a odst. 2 o.s.ř.. Takovéto závady zjištěny nebyly.

Určená výsledná cena Kč, - bude podkladem pro stanovení nejnižšího podání. Po právní moci tohoto usnesení vydá exekutor v souladu s § 336b o.s.ř. dražební vyhlášku, kterou nařídí dražební jednání.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení lze podat odvolání do patnácti dnů ode dne jeho doručení ke Krajskému soudu v ve trojí formě vyhotovení prostřednictvím exekutora, který jej vydal.

V ... dne

JUDr.
soudní exekutor
Exekutorský úřad

Osoby, kterým se usnesení doručí:

1. oprávněný – doporučeně do vlastních rukou
2. povinný - doporučeně do vlastních rukou

U S N E S E N Í

JUDr., soudní exekutor, Exekutorský úřad, pověřený provedením exekuce na základě usnesení Okresního soudu, č.j. .../... ze dne ..., **pravomocného dnem ...**, kterým byla nařízena exekuce vykonatelného platebního výměru ... č. .../... ze dne ... k vymožení pohledávky

oprávněného:

proti povinnému:

za účasti:

dlužné pojistné ve výši Kč ...,-, penále ve výši Kč ...,- a penále ve výši ...% denně z částky Kč ...,- ode dne ... do zaplacení a pro náklady této exekuce,

vydává tuto **dražební vyhlášku**

I. Dražební jednání se nařizuje na den ... od ... na adrese ...

Prezentace účastníků bude probíhat od ...

Prohlídka dražené nemovitosti se nenařizuje.

II. Předmětem dražby jsou nemovitosti zapsané na listu vlastnictví č. ... pro obec ... a katastrální území ..., Katastrálního úřadu pro ..., katastrální pracoviště ...

1. pozemku ve společném jmění manželů ..., r.č. .../... a ..., r.č. .../... č. parc. ... o výměře ... m², druh pozemku zastavěná plocha a nádvoří,

2. budovy č.p. ... v obci ... ve společném jmění manželů ..., r.č. .../... a ..., r.č. .../... na pozemku č. parc. ..., způsob využití bydlení,

se všemi součástmi a příslušenstvím ve společném jmění manželů

III. Výsledná cena dražených nemovitostí činí Kč ...,-

IV. Nejnižší podání činí Kč ...,- a stanoví se ve výši dvou třetin výsledné ceny nemovitostí a jejich příslušenství.

V. Dražební jistota se stanoví ve výši Kč ...,-

Zájemci o koupi dražených nemovitostí jsou povinni zaplatit jistotu formou:

1. bankovního převodu na depozitní účet exekutora č. .../... u ..., s uvedením v.s. ..., přičemž složená jistota musí být na účet exekutora připsána nejpozději do dne předcházejícímu dni dražby a zájemce o koupi je povinen prokázat zaplacení jistoty originálem dokladu o vkladu na depozitní účet exekutora nejpozději před zahájením dražební jednání. V pochybnostech nebude k zaplacení dražební jistoty přihlédnuto.

2. složení hotovosti v měně CZK do pokladny exekutora nejpozději jednu hodinu před zahájením dražební jednání

Dražební jistota se započítává vydražiteli do ceny dosažené vydražením. Účastníkům dražby, kteří nevydražili, bude složená dražební jistota vrácena po skončení dražby stejným způsobem, jakým byla složena. Byla-li dražba zmařena vydražitelem nebo vydraží-li předmět dražby osoba, jež je z dražby vyloučena, dražební jistota složená vydražitelem se použije na úhradu nákladů zmařené dražby a případné opakované dražby. Přeplatek bude vydražiteli vrácen.

VI. S předmětnými nemovitostmi nejsou spojena práva a závady ve smyslu ustanovení § 336a odst. 1 písm. b) o.s.ř.

VII. Na nemovitostech nevážnou závady, které dle § 336a odst. 1 písm. c) o.s.ř. prodejem nemovitostí v dražbě nezaniknou.

VIII. Vydražitel je oprávněn převzít vydraženou nemovitost s příslušenstvím dnem následujícím po dni vydání usnesení o přiklepu, o tom je vydražitel povinen vyrozumět exekutora. Vydražitel se stává vlastníkem vydražených nemovitostí s příslušenstvím nabylo-li

usnesení o příklepu právní moci a zaplatil-li nejvyšší podání, a to ke dni vydání usnesení o příklepu.

IX. Věřitel, který má proti povinnému vymahatelnou pohledávku, může ji do řízení přihlásit nejpozději do zahájení dražebního jednání. Oprávněný, ti, kdo do řízení přistoupili jako další oprávnění a další věřitelé povinného, se mohou při rozvrhu podstaty domáhat uspokojení jiných vymahatelných pohledávek nebo pohledávek zajištěných zástavním právem, než pro které byla exekuce nařízena, jestliže je přihlásí nejpozději do zahájení dražebního jednání a jestliže v přihlášce uvedou výši pohledávky a jejího příslušenství. K přihlášce musí být připojeny listiny prokazující, že jde o vymahatelnou pohledávku nebo pohledávku zajištěnou zástavním právem. K přihláškám, v nichž nebude uvedena výše pohledávky a jejího příslušenství, exekutor nebude přihlížet. Opožděné přihlášky exekutor usnesením odmítne. Proti usnesení není přípustné odvolání.

X. Oprávnění a ti, kdo přistoupili do řízení jako další oprávnění a ostatní věřitelé povinného, kteří požadují uspokojení svých pohledávek při rozvrhu podstaty se vyzývají, aby exekutorovi sdělili, zda žádají zaplacení svých pohledávek. Nepožádají-li o zaplacení svých pohledávek nejpozději před zahájením dražebního jednání, je vydražitel oprávněn dluh povinného vůči těmto věřitelům převzít. Převzetím dluhu nastoupí vydražitel jako dlužník na místo povinného.

XI. Exekutor vyzývá každého, kdo má právo, které nepřipouští dražbu (§ 267 o.s.ř.), aby toto právo uplatnil u exekutora a aby takové uplatnění prokázal nejpozději před zahájením dražebního jednání, jinak k jeho právu nebude při dražebním jednání přihlíženo.

XII. Exekutor upozorňuje osoby, které mají k draženým nemovitostem předkupní právo, že je mohou uplatnit jen v dražbě jako dražitelé. Hodlá-li někdo uplatnit při dražbě své předkupní právo, musí je exekutorovi prokázat před zahájením dražebního jednání. Exekutor usnesením rozhodne, zda je předkupní právo prokázáno. Proti tomuto usnesení není přípustné odvolání. Udělením příklepu předkupní právo zaniká.

P o u č e n í:

Proti tomuto usnesení lze podat odvolání do patnácti dnů ode dne jeho doručení ke Krajskému soudu v ... ve trojí formě vyhotovení prostřednictvím exekutora, který jej vydal. **Odvolání** jen proti výrokům uvedeným v bodě I., II., VI., VIII., IX., X., XI., a XII. **není přípustné.** Odvolání může podat jen oprávněný, ti, kdo do řízení přistoupili jako další oprávnění, povinný a osoby, které mají k nemovitostem předkupní právo, věcné právo nebo nájemní právo.

Jako dražitel se může jednání zúčastnit jen ten, kdo zaplatil předepsaným způsobem dražební jistotu. Fyzická osoba může dražit jen osobně nebo prostřednictvím zástupce, jehož plná moc byla úředně ověřena. Za právnickou osobu draží osoby uvedené v § 21, 21a a 21b o.s.ř., které své oprávnění musí prokázat listinou, jež byla úředně ověřena nebo jejich zástupce, jehož plná moc byla úředně ověřena.

Jako dražitelé nesmí vystupovat soudci a zaměstnanci soudů, povinný, manžel povinného, vydražitel uvedený v § 336m odst. 2 o.s.ř. a ti, jimž v nabytí věci brání zvláštní předpis.

Vydražitel, který nezaplatí nejvyšší podání ve lhůtě stanovené v usnesení o příklepu, která počíná běžet dnem právní moci usnesení o příklepu a nesmí být delší než dva měsíce, event. ani v dodatečně lhůtě určené exekutorem, která nesmí být delší než jeden měsíc, je povinen nahradit náklady, které exekutorovi a účastníkům vznikly v souvislosti s dalším dražebním jednáním a škodu, která vznikla tím, že nezaplatil nejvyšší podání a bylo-li při dalším dražebním jednání dosaženo nižší nejvyšší podání, rozdíl na nejvyšším podání. Na tyto závazky se započítá jistota složená vydražitelem.

Účastníci dražby jsou povinni dodržovat dražební řád a řídit se pokyny exekutora a jeho zaměstnanců.

V ... dne ...

Osoby, kterým se usnesení doručí:

1. oprávněný
 2. povinný a jeho manžel
 3. osoby, které do řízení přistoupili a ty jež mají k nemovitosti předkupní, věcné nebo nájemní právo
 4. finanční úřad, v jehož obvodu je nemovitost
 5. finanční úřad, v jehož obvodu má povinný bydliště, sídlo nebo místo podnikání
 6. obecní úřad, v jehož obvodu je nemovitost – s publikací na úřední desce
 7. obecní úřad, v jehož obvodu má povinný bydliště, sídlo nebo místo podnikání
 8. okresní správa sociálního zabezpečení
 9. zdravotní pojišťovna
 10. katastrální úřad – s publikací na úřední desce
 11. obecní úřad obce s rozšířenou působností, v jehož obvodu je nemovitost – s publikací na úřední desce
- usnesení se zároveň vyvěsí na úřední desce exekutora

**JUDr. ...
soudní exekutor
Exekutorský úřad**

Usnesení o udělení příklepu

JUDr., soudní exekutor, Exekutorský úřad, pověřený provedením exekuce na základě usnesení Okresního soudu, č.j. ze dne, pravomocného dnem, kterým byla nařízena exekuce vykonatelných platebních výměrů č.j. ze dne a č.j. ze dne k vymožení pohledávky

oprávněného:

proti povinnému:

v částce Kč, - a pro náklady této exekuce,

udělil na základě výsledku dražby nemovitostí povinného konané dne

příklep

vydražiteli:, r.č., bytem:

k nemovitostem se všemi součástmi a příslušenstvím:

1. spoluvlastnického podílu povinného k pozemku č. parc. o výměře m², druh pozemku zastavěná plocha a nádvoří, zapsaného na listu vlastnictví č. pro obec, katastrální území, Katastrálního úřadu pro, Katastrální pracoviště

2. spoluvlastnického podílu povinného k budově č.p. v části obce na pozemku č. parc., způsob využití byt. dům, zapsané na listu vlastnictví č. pro obec, katastrální území, Katastrálního úřadu pro, Katastrální pracoviště

3. bytu č.p./č. jednotky způsob využití byt s podílem na společných částech domu a pozemku (budova), zapsaného na listu vlastnictví č. pro obec, katastrální území, Katastrálního úřadu pro, Katastrální pracoviště

Na nemovitostech nevážnou závady, které dle § 336a odst. 1 písm. c) o.s.ř. prodejem nemovitostí v dražbě nezanikly.

Vydražitel učinil nejvyšší podání ve výši Kč, -, na které se mu započítává složená jistota ve výši Kč, -. Vydražitel je povinen zaplatit na depozitní účet exekutora č./..... u, **s uvedením v.s. na nejvyšší podání Kč, -** (slovy:) do dvou měsíců od právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení lze podat odvolání do 15 dnů ode dne jeho doručení ke Krajskému soudu v ve trojím vyhotovení prostřednictvím exekutora, který jej vydal.

Nezaplatí-li vydražitel nejvyšší podání ani v dodatečné lhůtě, kterou mu poskytne exekutor a která nesmí být delší než jeden měsíc, usnesení o udělení příklepu se zrušuje a exekutor nařídí další dražební jednání.

Vydražitel je oprávněn převzít vydraženou nemovitost s příslušenstvím dnem následujícím po dni vydání usnesení o příklepu, o tom je vydražitel povinen vyrozumět exekutora. Vydražitel se stává vlastníkem vydražených nemovitostí s příslušenstvím nabylo-li usnesení o příklepu právní moci a zaplatil-li nejvyšší podání, a to ke dni vydání usnesení o příklepu.

V dne

**JUDr.
soudní exekutor
Exekutorský úřad**

Osoby, kterým se usnesení doručí:

1. oprávněný – doporučeně do vlastních rukou
2. další oprávnění – doporučeně do vlastních rukou
3. povinný – doporučeně do vlastních rukou
4. vydražitel – doporučeně do vlastních rukou

Příloha č. 5

statistika exekucí za jednotlivé roky 2001 - 2008
celkový počet exekutorských úřadů : 124

počty prováděných exekucí v jednotlivých letech								počet sepsaných exe. zápisů v jednotlivých letech
exekuce nařízené v daném roce a skončené ke dni 30.4.2009				exekuce dosud neskončené převedené do násl. roku		nařízené exekuce celkem 100%		
vymožením		zastavením		počet	uvedeno v %			
rok	počet	uvedeno v %	počet			uvedeno v %	počet	uvedeno v %
2001	1902	44,21%	890	20,69%	1510	35,10%	4302	121
2002	27329	47,16%	10650	18,38%	19975	34,47%	57954	1342
2003	59818	45,16%	21045	15,89%	51606	38,96%	132469	3396
2004	76247	43,06%	21607	12,20%	79206	44,73%	177060	3994
2005	113872	42,10%	24154	8,93%	132454	48,97%	270480	6088
2006	112581	36,38%	21352	6,90%	175524	56,72%	309457	8429
2007	115165	26,92%	14673	3,43%	297962	69,65%	427800	8409
2008	75528	13,63%	6095	1,10%	472505	85,27%	554128	8202
celkem	582442	37,33%	120466	10,94%	1230742	51,73%	1933650	39981

závěrečná rekapitulace	
celkový počet nařízených exekucí v letech 2001 až 2008	1933650
celkový počet skončených exekucí v letech 2001 až 2008	702908
celkový počet exekucí v běhu, které byly nařízeny v letech 2001 až 2008	1230742

Zdroj: Exekutorská komora České republiky